

DARBININKAS

Vol. LXXX, Nr. 20
Gegužė - May 19, 1995 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207
Kaina \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

Diusseldorfe buvo sulaukias Igor Tiomkin, kuris įtariamas bendrininkavus nužudant žurnalistą Vitą Lingį. Beveik viso pasaulio policijos ieškojo Igor Tiomkin daugiau kaip pusantro metų. Igor Tiomkin buvo vienas "Vilniaus brigados" vadų. Teisme nagrinėjant Tiomkin bylą, Boris Dekanidzė galėtų būti liudytoju. Tada mirties nuosprendžio vykdymas Boris Dekanidzė galėtų būti atidėtas. Prezidento Algirdo Brazausko vadovaujama malonės komisija gegužės 10 d. atmetė Boris Dekanidzė malonės prašymą.

Atsistatydino "Mažeikių naftos" bendrovės generalinis direktorius 51 metų Bronislovas Vainora. Šiai gamykla jis vadovauja nuo 1984 metų. Pasak gerai informuotų šaltinių, p. Vainorą atsistatydinti pastūmėjo Vyriausybės nutarimas dėl mokesčių už naftos produktus, pagamintus "Mažeikių naftoje" surinkimo tvarkos. Pasak p. Vainoros, gamyklos darbuotojai nesurado būdų, kaip būtų galima įgyvendinti šį nutarimą. Balandžio 24 dieną "Mažeikių naftai" iškelta baudžiamoji byla už dokumentų klajojimą ir naftos produktų kontrabandą. Įtariama, kad bendrovė dyzelinį kurą parduoda kaip krosnių kurą, kuriam taikomi mažesni mokesčiai.

Pasienio policija bando išsiaiškinti, kas per Lietuvos sieną pervedė 20 Azijos pabėgėlių. Neatmetama galimybė, kad juos už kyšį praleido patys pasieniečiai, išjungę elektroninę sienos signalizaciją. Gegužės 2 dieną Lenkijoje netoli sienos buvo sulaukyti 8 indai, 8 afganistaniečiai, 3 irakiečiai ir 1 pakistaniecis, kurie per Lietuvą traukė į Vakarų. Ši grupė buvo sugrąžinta į Lietuvą. Manoma, kad grupė pervesta per Lietuvos sieną Marijampolės rajone Vartelių ar Trumpalių užkardeje. Pasak pasienio policijos pareigūno, net pusė Lietuvos pasienį saugančių tarnautojų gali būti pabėgėlių vedlių bendradarbiai. Per 3 pastutinius praėjusių metų mėnesius buvo iškelta 15 baudžiamųjų bylų, dauguma už kyšininkavimą. Šiemet iškeltos jau 6 bylos. Pasienio policijoje sukurta Vidaus tyrimų inspekcija, kurios tikslas yra kovoti su šiais reiškiniais pasienio tarnyboje. Sienos pažeidimų ir kontrabandos perspėjimui mobilios operatyvinės grupės nuolat patruliuoja visame pasienyje ir dažnai sulaukia bėglių grupes ir kontrabandos siuntas. Kas mėnesį sulaukoma apie 100 sienos pažeidimų, dauguma atkampiuose pasienio ruožuose. Bėgliai ir kontrabanda į Lietuvą patenka dažniausiai iš Baltarusijos, kurios 650 km sieną kol kas sunku kontroliuoti.

Lietuvos socialdemokratų susirūpinę dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo Lietuvoje ir mano, kad valstybė per mažai padeda vaikus auginančioms motinoms. Pagal įstatymus, vaikus iki 3 metų auginanti moteris gali gauti valstybės pašalpą, tačiau socialinis draudimas iškaito motinoms darbo stažą tik pirmąsias kūdikio auginimo metais. Nuo gegužės pirmosios vaikus auginančios motinos gali gauti 52,5 lito (13 USD) pašalpą.

PAVASARIO EKONOMINIS PULSAS

Pavasaris į Lietuvą atnešė ir keletą naujų ekonominių vėjų. Gegužės pradžioje Lietuvoje lankėsi Rokfelerio kompanijos investicijų politikos komiteto pirmininkas iš Londono biuro ir tarptautinio investicijų fondo "Baltic Fund" vykdomieji direktoriai. Svečiai susitiko su Lietuvos Prezidentu ir Vilniaus meru. Rokfelerio kompanija per savo atstovą "Baltic Fund" ketina investuoti apie 50 mln. USD į įvairius projektus Baltijos valstybėse. Svečiai apžiūrėjo Vilniaus senamiestį, kalbėdami su Prezidentu, domėjosi Būtingės terminalo ir Mažeikių "Naftos" statybos ir rekonstrukcijos projektais. Savo ruožtu svečiai yra parengę Lietuvos laisvųjų ekonomikos zonų projektą, kuriame svarbiausia vieta tenka Zoknių aerouostui ir Klaipėdos uostui. Po mėnesio Rokfelerio kompanijos atstovai atvažiuos vėl ir pateiks konkrečius pasiūlymus.

Tuo tarpu Lietuvos verslininkai stengiasi verstis besikeičiančiose rinkos sąlygose. 27 metų amžiaus Artūras Zuokas, seneniai baigęs žurnalistikos mokslus Vilniaus universitete, yra Vilniaus parduotuvių JVC, "Tapu tapu", "United Colors of Benetton", taip pat maisto parduotuvės "Svajonė" Gedimino prospekte bei baldų parduotuvės Algirdo gatvėje savininkas. Visas įmones jungia kompanija "BNA Market". Jos filialai yra Kaune, Jonavoje, Klaipėdoje, Panevėžyje,

Šiauliuose. Perna šios kompanijos apyvarta buvo 3.5 mln. USD, dirbo apie 200 žmonių. Šiemet kompanijos apyvarta sumažėjo apie 20 proc. Tai atsitiko dėl to, kad anksčiau žmonės gyveno ne iš atlyginimų, o iš palūkanų. Tačiau įvairių kredito įstaigų bankrotai, bankų indėlių normų sumažinimas, stipriai sumažino perkamąją Lietuvos gyventojų galią. Dabar prekyba pagyvėjusi tik aukštos klasės restoranuose ir viešbučiuose, pastovi apyvarta liko maisto parduotuvėse. Kitą savaitę Artūras Zuokas su "McDonalds" Europos padalinio viceprezidentu tarsi dėl restorano atidarymo Vilniuje. Derybos vyksta jau 2 metus. Ši kompanija šiemet Lietuvoje dar neplanavo atidaryti restorano, nors jie veikia jau Latvijoje ir Estijoje.

Garsios italų firmos "United Colors of Benetton" parduotuvėje žiemos ir rudens kolekcijų rūbai prieš dvi savaites savitai buvo parduodami tik už 49 arba 99 litus (12.5 ir 25 USD). Pasak parduotuvės vedėjo, šios kainos atitinka prekių savikainą. Rankomis megzto megztinio kaina nuo 317 litų nukrito iki 99 litų. Toks išpardavimas yra nuostolingas, tačiau kitą savaitę parduotuvė gaus pavasario - vasaros sezonų prekes. Išpardavimas buvo planuojamas savaitę, tačiau jau pirmąją parduotuvės darbo valandą buvo parduotas 51 drabužis - maždaug tiek, kiek parduodama per visą įprastą darbo

dieną. Vaisvandenius gaminančiose valstybinėse įmonėse gamyba mažėja, tačiau atsiranda naujos privačios bendrovės. Lietuvoje šiuo metu jau veikia 20 privačių bendrovių. Pasak verslininkų, vaisvandenių gamyba priklausomai nuo sezono gali duoti nuo 5 iki 10 % pelno. Didžiosios valstybinės įmonės neteko pranašumo, nes vis dar pilsto vaisvandenius į 0.3 l ir 0.5 l talpos stiklinius butelius ir naudoja rusiškus koncentratų. Anksčiau plastikinius 1.5 l talpos butelius verslininkai atsiveždavo iš Lenkijos, dabar šie buteliai gaminami Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Tad dabar, pasak verslininkų, populiarumą lemia koncentratų kokybė. Lietuvos gamintojus Vokietijos firmos "Wild" koncentratai aprūpina šios firmos atstovai Lietuvoje "Verslininkų birža". Lietuvoje gaminami vaisvandeniniai ne tik pigesni, nes importuojamiems taikomi muitai, bet ir geresni nei atvežami iš Lenkijos. Dabar apie 80 % Lenkijoje pagaminamų vaisvandenių parduodama Rytuose. Tačiau lenkai jau pajuto lietuvių konkurenciją. Pasak verslininkų, dar keletą metų eksportuoti vaisvandenius į Rytus bus pelninga.

Ne tik šilti vėjai pučia pavasarį Lietuvoje, tačiau ekonomikos pagyvėjimas ir plėtra vis dar stabdoma nepalankių sąlygų.

Galutinai atsiskyta ketverius metus puoselėtų vilčių Rokiškio

Šalia kelio Dzūkijoje ties Pirčiupiais vaikai jau prekiauja pavasariniais grybais, taip vadinamais "Babausiais". Už jų pintinę prašo 20 litų. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

mašinių gamykloje gaminti vokiškus sunkvežimius. Dabar kalbama tik apie vokiškų "Robur LD 3004" markės krovininių automobilių pardavimą bei techninės priežiūros galimybes Lietuvoje. Apie vokiškų automobilių surinkimą ir kai kurių mazgų gamybą buvo pradėta kalbėti 1991 metų pabaigoje. Rokiškio gamyklos partneriai - Rytų Vokietijos "Robur" firma, išsikūrusi Saksonijoje. Tuo metu abiejose gamyklose buvo panašios ekonominės sąlygos - artėjo privatizavimas ir kova dėl rinkų. Buvo tikimasi šiuos sunkvežimius parduoti Latvijoje, Estijoje, Kazachstane, Rusijoje, Baltarusijoje. Pirmaisiais metais buvo planuojama parduoti 4000 sunkvežimių, o 1999 - aisiais - 8000. Tačiau, prasidėjus privatizavimui, sutriko finansiniai reikalai. Iš viso Lietuvoje buvo parduota apie 50 "Robur" sunkvežimių, surinktų Vokietijoje. Pasak Lietuvos partnerių, šie sunkvežimiai būtų turėję paklausą 1991 - 1993 metais. Dabar Rytų Europoje ir Lietuvoje važinėjama "Mercedes", "Ford" krovininiais automobiliais, kurie už "Robur" pranašesni visais atžvilgiais, išskyrus kainą. Tačiau, pasak Rokiškio gamyklos direktoriaus, kas turi pinigų, tas renkasi "Ford", o kas neturi jų, tam nereikia ir "Robur".

Naujausias Ekonomikos ministerijos duomenimis, Lietuvoje šių metų gegužės 2 dieną užsienio investicijos sudarė apie 170 mln. USD. Estijos ambasados žiniomis, Estijoje iki sausio

1 dienos buvo investuota 474 mln. USD. Latvijoje - 1994 metų lapkričio mėnesį užsienio investicijos buvo 327 mln. USD. Sausio mėnesį Lietuvos vyriausybė patvirtino Valstybės investicijų programą, kurioje pirmąją energetika, transportas, aplinkos apsauga, telekomunikacijos, sveikatos bei socialinė apsauga ir švietimas.

Gegužės 4 d. "Villon" viešbutyje vyko tarptautinė konferencija, kurioje Lietuvos ministras pirmininkas ir ministerijų pareigūnai supažindino užsienio specialistus su Lietuvoje parengtais investicijų projektais.

Lietuva, palyginus su Estija ir Latvija, kovo mėnesį pirmą kartą pirmavo pagal pagrindinius ekonomikos rodiklius, tačiau atsiliko pagal socialinius rodiklius. Kovo mėnesį Lietuvoje buvo mažiausia infliacija, labiausiai padidėjo pramonės gamyba ir produkcijos pardavimas bei mažmeninė prekių apyvarta. Lietuvoje sumažėjo ir gamintojų parduodamų prekių kainos. Didžiausias minimalus darbo užmokestis kovo mėnesį, kaip ir anksčiau, buvo Latvijoje - 53.6 USD. Estijoje jis buvo 39.8 USD, Lietuvoje - 25 USD. Apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis didžiausias Estijoje - 186 USD, Latvijoje - 180 USD, Lietuvoje - 113 USD. Senatvės pensija didžiausia Latvijoje - 58 USD, Estijoje - 47 ir Lietuvoje - 33 USD. Nedarbo lygis kovą buvo didžiausias Latvijoje - 6.7 %, Lietuvoje 5.7 %, Estijoje - 3.1 %.

pagal AGEP

Merkinės centre aplink buvusią cerkvę, dabar Merkinės muziejų, žmonės prekiauja padėvėtais rūbais iš Europos ir Amerikos. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Išpuoliai prieš katalikus

Prancūzijoje katalikų bendruomenės gyvenimą sudrumstė du pastarųjų dienų įvykiai, į kuriuos oficialiai sureagavo krašto vyskupų konferencija. Pirmiausiai, Didžiąją savaitę, prieš pat Velykas, kai tikintieji mini Kristaus kančios įvykius ir rengiasi Prisikėlimo šventei, daugumos Prancūzijos miestų kino salėse buvo pradėta rodyti filmą "Kunigas". Filmo turinį, pasakojantį apie pasileidusį kunigą, ir ypač faktą, kad šis filmas pradėtas rodyti per Didžiąją savaitę, prancūzų katalikų bendruomenė laiko provokacija.

Kitas, dar daugiau atgarsio susilaukęs dalykas, buvo su AIDS liga kovojančios prancūzų asociacijos "Act Up" išpuolis prieš Popiežių. Ši asociacija, be leidimo, pažeisdama autorines teises, išleido paskutinę Jono Pauliaus II-ojo encikliką "Evangelium Vitae", o leidinio viršelyje išspausdino Jono Pauliaus II-ojo nuotrauką su užrašu: "Šis popiežius yra

žmogžudys".

Į šias dvi provokacijas oficialiai reagoavo Prancūzijos vyskupų konferencija. Jos pirmininkas vyskupas Joseph Duval paskelbė laišką tikintiesiems, kuriame paragino visus krašto katalikus gyvai reaguoti prieš šiuos ir panašius išpuolius. Laiške ypač griežtai pasmerktas Popiežiaus įžaidimas. Jei ir kas nepripažįsta Popiežiaus kaip dvasinio vado, privalo jį gerbti kaip valstybės galvą, - rašo vyskupas Duval. Išvaizduokime kas atsitiktų, kurių priemonių būtų imamasi, jei kas nors išdrįstų pavadinti žmogžudžiu Prancūzijos prezidentą.

Prancūzijos vyskupų konferencijos pirmininkas vyskupas Joseph Duval šiandien pastaruoju įvykiu pakomentavo trumpame interviu, duotame Vatikano radijui.

"Nemanau, kad visa mūsų spauda ir kitos socialinės komunikacijos priemonės yra iš principo nusistačiusios prieš Bažnyčią.

Vis dėlto, šie faktai aiškiai liudija, kad dabartinė visuomenė jau pati nežino ko nori ir nemoka įprasminti savo gyvenimo. Dėl to, šitokiam kultūrinės sumaišties kontekste, dar labiau pagrįstas ir natūralus yra Bažnyčios balsas. Bažnyčia turi teisę Popiežiaus lūpomis priminti žmonėms esminius privataus ir viešo gyvenimo dalykus. Paskutinieji išpuoliai prieš Popiežių rodo, kad bet koks Bažnyčios pasisakymas prieš moralinį blogį, erzina žmones, kurie jau nebeturi valios kovoti su tuo blogiu".

Paklaustas, ką konkrečiai turėjo reikšti tas ant nelegaliai išleistos enciklikos viršelio išspausdintas sakiny "Šis Popiežius yra žmogžudys", vyskupas Duval pasakė:

"Jie kaltina Popiežių, kad jis nekalba apie prezervatyvus; o kadangi nekalba, tai, pasak jų, yra atsakingas už AIDS ligos plitimą. Trumpai, tokia buvo išpuolio prieš Popiežių sumanytojų intencija".

Išpuolis prieš Šv. Tėvą įvykdytas dėl elementariausios pagar-

Senos žaizdos dar neužgijo

Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, kalbėdamas gegužės 8 d. kvietė lietuvius nepamiršti daugybės aukų, kurias patyrė rusai ir kitų tautybių žmonės, kančių, kovos ir heroizmo paprastų Rusijos kareivių kovoje prieš fašizmą.

Lietuva, pabrėžė Brazauskas, buvo beveik vienintelė šalis, kurioje vokiečiai nesugebėjo suformuoti nacionalinio SS dalinio. Jis pasakė, kad visos pasipriešinimo formos ir metodai prieš nacių karinę mašiną padėjo ją sunaikinti. Šie žodžiai skiriami ir 16-ajai lietuviškajai divizijai, ir tiems mūsų krašto žmonėms, kurie buvo įtraukti į kitus Raudonosios armijos dalinius 1941-1945 ar kovojo prieš nacius JAV, Didžiosios Britanijos, Lenkijos armijų padaliniuose, - pasakė Lietuvos prezidentas.

Tačiau net per juodžiausias nacių okupacijos dienas dauguma lietuvių, kurie patyrė Stalino režimo žiaurumus 1940-1941, nelaukė Raudonosios armijos, suprasdami, kad jos sugrįžimas atneš ne laisvę, bet naują okupaciją. Šiandien nėra taip svarbu, kokią karinį palatą ir kokią armiją dėvėjo karys, dingęs Antrojo pasaulinio karo laukuose. Mirtis sutaukė juos ir turės sutaukti mus taip pat, - pasakė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas.

Jis pabrėžė, kad daug galvojęs, kur švęsti Antrojo pasaulinio karo pabaigą, ir pagaliau nusprendė tai daryti Londone, kur susirinko demokratinii Vakarų šalių vadovai. Brazauskas pasakė, kad apsisprendimo procesas buvo labai komplikotas ir kad senosios žaizdos dar nėra užgiję.

pagal ITAR-TASS

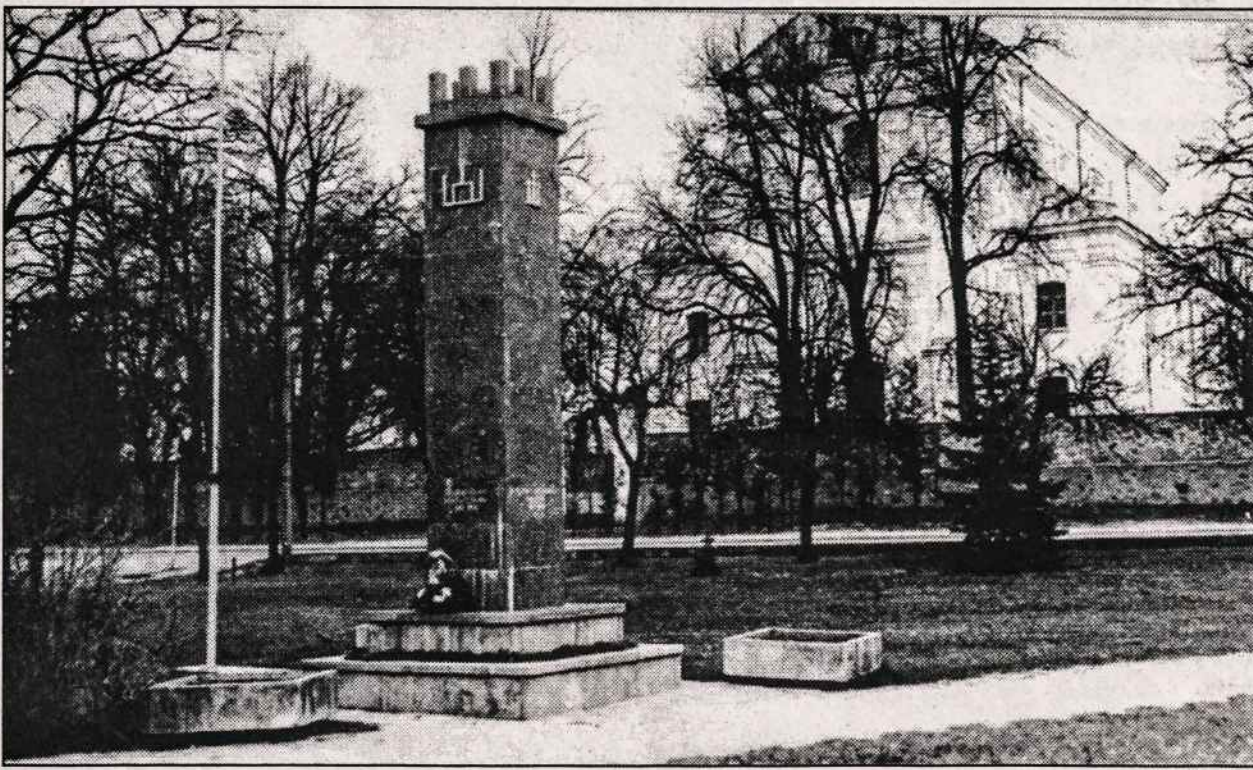
bos jo asmeniui ir Bažnyčiai stokos. Sprendžiant pagal pastaruosius išpuolius, net atrodo, kad kas gyvena pagal Evangeliją, tas turi neišvengiamai eiti prieš kultūros srovę.

Žinoma, bendra katalikų padė-

tis iš tikrųjų nėra tragiška. Bet antra vertus, jeigu Kristus ejo prieš savo tautos kultūros srovę, tai kodėl mes negalime to daryti? Kodėl mums būtina plaukti pasroviui?

VRLS

Nepriklausomybės paminklas Veisiejuose, 1952 m. nugriautas, o 1991 m. atstatytas.

Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Atgarsiai dėl Popiežiaus enciklikos

Visi Italijos dienraščiai komentavo naująją popiežiaus Jono Pauliaus II encikliką "Evangelium Vitae". Spausdoje smulkiai aprašytas enciklikos turinys, o kai kurie dienraščiai pridėjo enciklikos "Evangelium Vitae" plėčias ištraukas.

Katalikų dienraštyje "Avvenire", straipsnyje "Sunku klausytis į akis sakomos teisybės", vienuoliktosios popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikos "Evangelium Vitae" pasirodymą taikliai apibendrina Milano Švč. Jėzaus Širdies katalikiškojo universiteto rektorius profesorius Adriano Bausola.

"Reikia iš karto pasakyti, - rašo profesorius Bausola, - jog naujoji enciklika, kaip ir kiti Bažnyčios Magisteriumo dokumentai ta pačia tema, susilauks dėmesio, pritarimo, entuziazmo, bet taip pat ir kritikos, nepritarimo, polemikos. Ir dėl to nereikia stebėtis. Ši enciklika stoja silpnųjų pusėn; joje iškeliamas daugelio "pasaulio stipriųjų" - asmenų, valstybių, tarptautinių organizacijų - klaidos ir net kaltės prieš pradėtus, bet negimusius kūdikius, prieš nesveikus naujagimius, prieš nusenčius ir ligotus žmones, kurių sveikieji norėtų atsikratyti. Enciklika "Evangelium Vitae" nori suteikti balsą tiems, kurie balso neturi. Tai kilni ir nenuginčijama Bažnyčios misijos dalis; tai pareiga, kurios vykdymas nesukelia didelio entuziazmo turinčiųjų balsą ir jėgą eilėse. Bus protestų ir kritikos: į

juos reikės atsakyti, reikės paaiškinti ir pagilinti išsakytas mintis. Tačiau dabar, - rašo profesorius Adriano Bausola, - būtų teisinga paminėti naujosios enciklikos privalumus

"Enciklikoje "Evangelium Vitae" dar kartą primenamos tradicinės gyvybės gynimo vertybės ir kviečiama šiandieninę sąžinę tinkamai apsispręsti modernių pasiekimų akivaizdoje; tuos pasiekimus visi pripažįsta ir daugelis jais naudojasi, bet tie pasiekimai paneigiami ir kompromituojami, kur praktikuojamas abortas, eutanazija, genetinės manipuliacijos ir panašūs dalykai. Modernaus mokslo pasiekimai mažina žmogaus silpnumą ir didina saugumo jausmą. Tačiau šis procesas turi vienodai galioti visiems. Negali teikti daugiau saugumo ir jėgos vieniems (ir taip pakankamai turintiems), nuskriaudžiant kitus, pačius silpniausius (dar tebeesantių motinos iščiose, nusenčius ir pasiligojusius).

"Mūsų laikais ypač pabrėžiamas žmogaus teisės - žmogus negali būti kito nuosavybė, negali būti išnaudojamas ir t. t. Bet enciklikoje smerkiamas blogis kaip tik ir kėsina į tas žmogaus teises. Mūsų laikais išaukštinta žmogaus laisvė - ir enciklikoje "Evangelium Vitae" pritariama laisvei, kartu pastebint, kad mūsų "aš" formavimasis negali būti suprantamas kaip absoliuti autonomija, kaip neribotos laisvės išraiška, prasilenkianti su tiesa

Numatoma ekonominė pažanga

Pasaulinis Bankas šiomis dienomis Washingtone paskelbė ateinančio dešimtmečio pasaulinės ekonominės raidos prognozių dokumentą. Dabar prasidedančio 1995-ųjų - 2004-ųjų dešimtmečio laikotarpyje, Pasaulinio Banko apskaičiavimu, prasidės globalinė ekonominė pažanga, kurios rodikliai gerokai viršys paskutiniuosius dešimtmečių pasaulyje vyravusių ekonominę dinamiką. Visų pasaulio kraštų nacionalinio produkto vidutinis metinis prieaugis turėtų pasiekti net 3,3%.

Didžiausi teigiami ekonominiai pokyčiai turėtų įvykti Trečiojo Pasaulio valstybėse. Besivystančiuose kraštuose metinis nacionalinio produkto prieaugis turėtų pasiekti 4,9%, o pietrytinės Azijos valstybių nacionalinis produktas kasmet turėtų didėti net po 7,7%. Per artimiausius dešimt metų eksportas iš Trečiojo Pasaulio valstybių kasmet turėtų didėti maždaug po pusantro procento.

Šiuo metu besivystančių kraštų produkcija sudaro 21% viso pasaulio produkcijos. Po dešimties metų šių valstybių produkcija turėtų būti pasiekusi 25% visame pasaulyje pagaminamų prekių. Minėtojuoju laikotarpiu, nuo 1995 metų iki 2004-ųjų, turėtų pasibaigti buvusių komunistinių valstybių dabartinės ekonominės krizės. Pasaulinio Banko apskaičiavimu, Vidurio ir Rytų Europos valstybių nacionalinis produktas nuo šiemet progresyviai didės maždaug po 3% % per metus.

VRLS

LIETUVOJE

Praėjusį savaitgalį į Marijampolę buvo atvykusi Punsko kultūros namų kapela "Klumpė", vadovaujama V. Pečiulio. Lenkijos lietuvių saviveiklininkai Marijampolės švietimo centre surengė koncertą, kurio metu pasirodė ir šio centro kolektyvai "Sidabra" bei "Lietuvninkas". Šeštadienio rytą ir svečiai iš Punsko, ir Marijampolės švietimo centro kolektyvai išvyko į Karaliaučiaus kraštą, kur Gumbinėje buvo surengta lietuvių diena.

Pasaulio bokso čempionate Berlyne iš septynių Lietuvos riunktinės narių į kitą turą pateko tik trys. Tai Robertas Nomeika (iki 63.5 kg), Žydrūnas Bernatonis (iki 75 kg) ir Vitalijus Karpaciauskas (iki 67 kg).

apie patį žmogų, pripažįstantį ne tik laisvę, bet ir kitas objektyvias vertybes. Jei žmogus pripažintų tik neribotą laisvę, neišvengiamai prieitume prie bet kokio kito žmogaus neigimo - visi taptų priešais, nuo kurių reikia gintis.

"Bažnyčia kaip didelę vertybę pripažįsta demokratiją, bet ir čia pastebi, jog įstatymdavystė pripažįstanti abortą, eutanaziją ir panašius reiškinius, tėra teisėtu ir demokratinio idealo mirazas. Deklaruojamam žmogaus orumo užtikrinimui, čia nusižengiama iš pačių pagrindų: neįmanoma kalbėti apie kiekvieno žmogaus orumą, jei leidžiama žudyti pačius silpniausius ir pačius nekalčiausius. Kokio teisingumo vardan prileidžiama pati didžiausia diskriminacija - kai deklaruojama, kad vienu gyvybę turį būti besąlygiškai ginama, o kitiems ši teisė netaikoma?"

"Naujoji enciklika nekintamas žmogiškąsias ir krikščioniškąsias vertybes stengiasi patalpinti pačioje kilniausių modernių pasiekimų širdyje, kviesdama šiuolaikinį žmogų iki galo likti ištikimiu sau pačiam. Čia, pasveriant kiekvieną žodį, labai taikliai nušviestas kontracepcinių metodų ir aborto ryšys, nusakant juos moraliniu požiūriu, kaip skirtingos rūšies blogis; pirmasis prieštarauja seksualinio akto, kaip santuokinės meilės išraiškai, prigimčiai, gi abortas - nužudo žmogų, prieštaraudamas teisingumui ir tiesiogiai pažeisdamas Dievo įsakymą "nežudyk". Tačiau ši distinkcija, nors ir labai svarbi, nepaneigia kontracepcijos ir aborto bendrų šaknų - abi šios blogio apraiškos laikomos vieno medžio vaisiais.

"Pagaliau, enciklikoje "Evangelium Vitae" ne tik smerkiamas moralinio blogio apraiškos; čia randame iškeltas ir pozityvias žmogaus gyvenimo puses: vis labiau įsąmoninamas karo neleistinumas, vis garsiau skamba pasaulyje reikalavimas panaikinti mirties bausmę, vis labiau auga pasaulio visuomenės nepakantumai aplink kerojančiam blogiui.

"Vieno žodžiu, vienuoliktosios popiežiaus Jono Pauliaus II enciklika "Evangelium Vitae" iš tikro kviečia visus atsiverti didžiausiai žemėje vertybei - gyvybei".

-o-

Tikėjimo mokslo kongregacijos prefektas kardinolas Josef Ratzinger Vatikanui duotame interviu pakomentavo spaudos atsiliepimus į popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo encikliką "Evangelium Vitae", daugiausiai dėmesio skirdamas polemikai ir priekaištams, kuriuos spausdino didieji dienraščiai.

1. Manau, kad Popiežiaus tikslas nebuvo pasakyti ką nors nauja, bet kalbėti apie tikrus ir esminius dalykus. Taigi ne nauji dalykai yra šios enciklos širdis, bet tie, kur Popiežius nuodug-

niai apžvelgia dabartinį pasaulį. Naujosios enciklikos esmė yra besąlygiškas pasisakymas už gyvybę, už silpną, kenčiančią gyvybę, į kurią kėsinama ir kuriai grasinama. Popiežius kartu patvirtina, kad žmogų - sukurtą pagal Dievo paveikslą ir panašumą - nuolatos saugo Dievo meilės apvaizda ir kad žmogus neturi neribotos laisvės pats vienas spręsti apie savo ir kitų žmonių likimą.

Šiame kontekste interpretuodamas penktąjį Dievo įsakymą "nežudyk", Popiežius ilgiau sustoja prie mirties bausmės klausimo, kuris iš šalies gali atrodyti kaip prieštaraujantis įsakymui "nežudyk", kaip išimtis. Naujoji enciklika neatmeta mirties bausmės galimybės, tačiau aiškiai apibrėžia, kad ji nėra įsakymo "nežudyk" išimtis. Mirties bausmė ginamasi nuo smurto, ginamasi nuo asmens, kuris savo veiksmais pats pamynė gyvybės šventumą. Tačiau po šių žodžių, neatmetančių mirties bausmės galimybės, seka Popiežiaus patikslinimas, kad mirties bausmė turėtų būti panaikinta arba bent griežtai apribota, kad jos taikymas leistinas tik tais kraštuose, išimtiniais atvejais, kai visuomenė neturi kito būdo apsiginti nuo smurto.

2. Laicistinė spauda, pasirodžius naująją encikliką, kaltina Popiežių apokaliptiniu pesimizmu, integralizmu, konfesionalizmu, sako, kad jis skelbiamas anatemas, kurios iš tikrųjų šiandien jau nieko neįaudina. Spauda teigia, kad Popiežius tik tamsiomis spalvomis mato dvidešimtąjį amžių ir nesistengia palaikyti su juo dialogo...

Manau, kad šitai tvirtinantys asmenys neskaitė enciklikos teksto. Taip manau dėl to, kad tai išties pozityvus ir labai gilus tekstas, pripažįstantis visą didį modernių laikų paveldą. Enciklika labai balansuotai analizuoja moderniosios kultūros raidą ir tarytum svarsto jos vystymosi dialektiką: iš vienos pusės primindama didelį teigiamą švietimo amžiaus įnašą, iš kitos - smerkdama individualizmą, griovusį pozityvius moderniosios kultūros pradus. Kitais žodžiais tariant, Popiežius primena ir moderniosios kultūros pabrėžtą žmogaus laisvę bei teises, ir toje pačioje terpėje susiformavusį egoizmą, kito asmens laisvės ir teisių nepaisymą. Popiežius taip pat primena, kad ir skaidri humanistinė kultūra ir Dievo apreiškimas, akcentuoja tas pačias didžiąsias vertybes.

3. Priekaištaujama, kad Popiežius kišasi į valstybių santvarką, kad tvirtindamas, jog moralės dėsniai yra svarbesni už civilinius įstatymus, ragina kelti maištą prieš valstybes.

Tai irgi absurdas. Geriausias ir svarbiausias švietimo amžiaus ir moderniosios epochos paveldas yra ribos nustatytos įstatymų leidėjams. Juk būtent modernioji pasaulietiška kultūra suformavo nuostatą, kad įstatymas turi gerbti žmogaus laisvę, turi gerbti asmenį, kad įstatymui nevalia pavergti žmogaus. Taigi, Popiežius kalbėdamas apie sąžinės laisvę, apie asmens teisę gyventi pagal sąžinės balsą, neprieštarauja kultūros pasiekimams, bet juos patvirtina. Juk pati modernioji kultūra išugdė nuostatą, kad įstatymas turi gerbti sąžinę, kad įstatymo saistomoji galia negali priversti žmogaus savo elgesiu prieštarauti sąžinei.

4. Spauda taip pat priekaištuoja, kad enciklikoje "Evangelium Vitae" Popiežius patvirtina ekskomunikos bausmę už abortą, kai tuo tarpu už kitas žmogžudystės rūšis neekskomunikuojama. Kanoninė bausmė nereikia, kad kiti nusikaltimai moraliniu požiūriu yra švelnesni. Problemos esmė glūdi tame, kad dabartinės įstatymdavystės normos abortą pripažįsta kaip žmo-

gaus teisę, kai tuo tarpu iš tikrųjų jis yra aukščiausio laipsnio neteisybė. Ir būtent dėl abortu padaromos didelės neteisybės, kanonų teisė nori tarytum atstatyti pusiausvyrą. Ekskomunikos bausmės už abortą tikslas yra primygtinai parodyti, kad tai kas civiliniuose įstatymuose yra įrašyta kaip teisė, iš tikrųjų yra nusikaltimas lygus kitiems žmogžudystės nusikaltimams.

5. Kuriuo tikslu, smerkdamas nekaltą žmogaus žudymą, abortą ir eutanaziją, Popiežius naudoja iškilmingas tikėjimo mokslo skelbimo formules?

Tai svarbus patikslinimas. Šitaip Popiežius labai aiškiai pasa-

ko, kad visi enciklikoje aptarti atvejai priklauso penktojo Dievo įsakymo galiojimo sferai bei kad visus minėtus atvejus smerkia ir Apreiškimas, ir Bažnyčios tradicija. Naudodamas iškilmingas tikėjimo skelbimo formules, Popiežius nori pasakyti, kad pasikėsinimui į žmogaus gyvybę pasmerkimas nėra kažkur šalia tikėjimo esančių moralinių normų dalis, bet kad tos normos yra paties krikščionių tikėjimo tiesos. Popiežiaus naudotomis formulėmis kartu pareiškama, kad kas neigia minėtas moralės normas, kartu prieštarauja krikščionių tikėjimui.

VRLS

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose telsiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja telsiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniams pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326-1282; 326-3150

- TAI MŪSU VIENTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
E-mail: 71712.107@compuserve.com**Pasvarstymai apie naują veikalą**

Lietuvoje su praėjusių metų data pasirodė stambus veikalas "Egzodo rašytojai. Autobiografijos". Jį parengė A. T. Antanaitis, A. Mickienė. Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 868 psl., tiražas 5000 egz.

Knyga buvo ilgai ruošiama. Tai turėjo būti kūrėjų pasisakymai apie tautą ir savo kūrybą. Kiekvienas pasisakyti galėjo laisvai, kad iš jų pasisakymų matytųsi mūsų išeivijos lietuviškosios kūrybinės inteligentijos minčių ir darbų kryptys. Vienų biografijos yra kuklios, lakoniškos, o kitos užkloja kelioliką puslapių. Neseniai mirusio poeto Leonardo Žitkevičiaus autobiografija yra viena iš kukliausių. Satyros žodis, ant jo popieriaus parašytas, žvilgėjo. Ir kiek knygų knygelių išleido. Autobiografijos vieton įdėtas kuklus eilėraštis apie gyvenimą ir jaunystę. Gale prirašytos dar keturios eilutės - kur gimė, keliavo, ką veikė. Įdėta nuotrauka. Tas autorius kuklus savęs pristatymas skaitytoją paveikia kur kas giliau nei dešimtys prirašytų puslapių.

Ankstesnis stambus tokio pobūdžio veikalas buvo išleistas 1947 m., kai buvo minima lietuviškos knygos 400 metų sukaktis. Lietuva jau buvo okupuota, o išeivijoje atkurta Lietuvių Rašytojų Draugija (ne sąjunga), atkurta Tübingene 1946. Augsburgėje 1947 iškilmingai buvo paminėta lietuviškos knygos 400 metų sukaktis ir išleistas didžiulis lietuviškos kūrybos veikalas "Tremties metai". Pavadinimą sukūrė prof. Pranas Skardžius. Išleido "Patrijos" leidykla. Tomą suredavo Bernardas Brazdžionis, Stasys Santvaras, Stepas Zobarskas. Dalyvavo 79 autoriai, knyga turėjo 624 psl.

Šis leidinys buvo būtinas, kad visiems pasirodytume, jog lietuvių tauta tebėra kūrybinga, nesunaikinta, tik blaškoma po visus pasaulio kraštus. Mokyklai trūko vadovėlių ir skaitymo knygu. Ir tai buvo išleista. Taip buvo įtvirtinta lietuviška vargo mokykla.

Paskui atėjo sunkūs laikai Lietuvai, vienos partijos režimas, pajungęs inteligentią saviems tikslams. Literatūrai ir spaudai nesigailėta lėšų. Lietuvoje tikrai išaugo naujos poeto ir rašytojų kartos, pagerėjo knygos išleidimo kokybė, bet lietuviška knyga nustojo savo problematiškumą, aktualumą, nes jo neleido valdžia.

Sunkūs prievartos metai paliko didelius plyšius kūryboje, nes draudžiamų temų ir draudžiamų minčių buvo be galo. Paliko ir nerūpestingumą, neatsakingumą.

Juk prie šio dabartinio veikalo išleidimo dirbo pulkas specialistų, bet tomas išėjo su didelėmis "skylėmis". Praleista apie 30 rašytojų. Galėjo juos tyčia praleisti, kaip norėdami atsisteisti už praeitį, galėjo ir per savo nerūpestingumą. Tokiame dideliame tome veltui ieškosi Juozo Tysliavos, Fausto Kiršos, Aloyzo Barono, Vinco Ramono, Antano Maceinos, profesoriaus Juozo Brazdžionio, profesorių Mykolo ir Viktoro Biržiškų. Jų nerasi, tartum jie nepriklausytų lietuvių tautos literatūriniam lobynui.

Kas mums primetė tą sūnų ir posūnių vertinimo filosofiją? Demokratijos želiančius daigus posūnelėjančioje tautoje yra visi lygūs, o mes nepajėgiame taip susitvarkyti, kad kitų neužgautume, kad tvarkingai ugdytume išsilaisvinusios tautos samonę.

Dabar ši knyga nebaigta. Tie patys ar nauji redaktoriai privalo tęsti darbą toliau, kad būtų ištaisyti visi trūkumai.

Tautos Fondo Tarybos pirmininko Juozo Giedraičio, 21-am TF metiniam susirinkimui, įvykusiam balandžio 29 d. Kultūros Židiny, Brooklyn, NY,**Pranešimas**

Šis, kaip ir visi kasmetiniai TF susirinkimai, yra NY valstijos įstatymų reikalavimu, o pagal įstatus išklauso Tarybos, Valdybos ir Revizijos Komisijos pranešimus, juos tvirtina ir išrenka vadovybė. Kad TF veikla būtų plačiau žinoma - kviečiame ne tik narius ir narius - organizacijas, bet taip pat bendrinių organizacijų atstovus, Lietuvos reprezentantus ir TF-ui nusipelnčius asmenis.

Šiam susirinkimui išsiųsta 21,115 pakvietimų su 17,280 balsų, kurie dar gyvi ir turime jų adresus. Dalis pakvietimų grįžo neradę adresu, dalį išsiuntėme papildomai - pašto patikslintais adresais. Iš viso TF-o aukotojų būta virš 7000. Labai dėkoju Valdybai už pakvietimų paruošimą, jų išsiuntinėjimą, kur kartu prašyta ir aukų. Iki šiol jau gauta apie \$5,000.

Galime pasidžiaugti, kad perėtais metais susirinkimo priimti naujai kiek pakeisti ir 97% balsų dauguma priimti TF įstatymai, kurie jau seniai persiūti ir NY valstybės sekretariatui. Turiu padėkoti adv. dr. M. Šveikauskienei, kuri V. Penikienės vertimą ne tik patikrino, bet taip pat pataisė kalbą ir priderino teisinius terminus.

Gal kai kas laukia TF-o likvidavimo, bet jis gyvuos dar daugelį metų, nes turi ir turės Unitrust, Trust ir kt. ilgamečių sutarčių. Ir įdomu, kad gaunu vis ir dabar telefoninių pasiteiravimų ar TF-as patikimas, nes nori sudaryti

stambesnes sutartis. Tokiems paaiškinu, kad TF-as valdo \$2,710,474 turta, kad operacijos valdo 6 asmenų Valdyba, finansinius klausimus svarsto 4 asmenų Finansų komisija, jų pateiktas rekomendacijas svarsto ir tvirtina 15 asmenų susirinkimo rinkta Taryba. Visą tikrina susirinkimo rinkta 3 asmenų revizijos komisija ir dar Tarybos samdyta CPA agentūra. Tada abejonės dingsta. Tikiu, kad ir ateity dar susilauksime stambių aukų, testamentinių palikimų ir Unitrust sutarčių.

Perėtais metų susirinkimo nutarimai vykdomi skrupulingai ir taupiai, atsižvelgiant į poreikius ir aplinkybes.

1994 metais išdalinta stipendijoms, mokytojams, Lietuvoje ir užsieniuose, švietimui ir informacijai \$175,120. Dėkojame 7 asmenų Lėšų skirstymo komisijai, kuri turi susidoroti su šimtais prašymų, juos referuoti Tarybai, kuri savo posėdžiuose dar peržiūri ir tvirtina. Srautas prašymų ir įvairiausių laiškų labai apsunkina mažą administraciją. Administracijos išlaidas labai atidžiai svarstė TF Taryba ir jas patvirtino. Taip pat patvirtino ir Lietuvoje veikiančios TF Atstovybės samatą. Šiandien yra jau bene treči metai iš eilės Valdybos pakviestas tos atstovybės pirmininkas A. Skaisgiris. Jis atvežė ir savo atstovybės kasos knygas, kurias tikrino TF Revizijos

komisija.

Apgailėstautina, kad 1991 - 1992 metais investavimai buvo blogai vykdomi, o dėl to ir palūkanos nebuvo didelės. Dabar investavimai gerai apsvarstyti TF Finansų komisijoje ir, jai rekomendavus, investavimai daromi Tarybai pritarus, Valdybos. Tikiu, kad gausime daugiau pelno.

Finansų komisijai rekomendavus, Taryba leido Valdybai investuoti Lietuvoje, Fin. komisijos parinktame banke, pradžioje \$50,000, o tuos pinigus gaus atgal su 18% palūkanų, vėl reinvestuota jau \$100,000 suma 6 mėn. terminui taip pat su 18% palūkanų.

Spaudos ir Veiklos komisija, Tarybai pritarus, suorganizavo Lietuvoje Televizijos ir radijo įtarpas - po 20 - 30 sekundžių, - mėginimą raginant piliečius balsuoti, bet nenurodant už ką.

Manome, kad Lietuvos išeivija, Lietuvos laisvinimo kovai suaukojusi daugybę sunkiai uždirbtų santaupų (vien per TF - A apie 7 mil.) ir dabar turi prisidėti, kad Lietuvoje būtų atstatoma pilna demokratija, kad nebūtų lauzoma konstitucija, labiau atsižvelgiama į gyventojų poreikius ir t. t. Lietuvoje sustiprinti demokratizacijos procesą per informacijos priemones reikia DABAR! Ateinantieji metai bus Lietuvai lemtingi: arba tikroji demokratija išgalios arba Lietuva liks savanaudžių rankose

su vis mažėjančiu gyventojų prieaugliu. Taryba nori išgirsti šio susirinkimo balsą, kokia suma reiktų įsijungti į Lietuvos demokratizacijos procesą per įvairias informacijos priemones. Vykdomo detales nuspėstų Taryba su Valdyba.

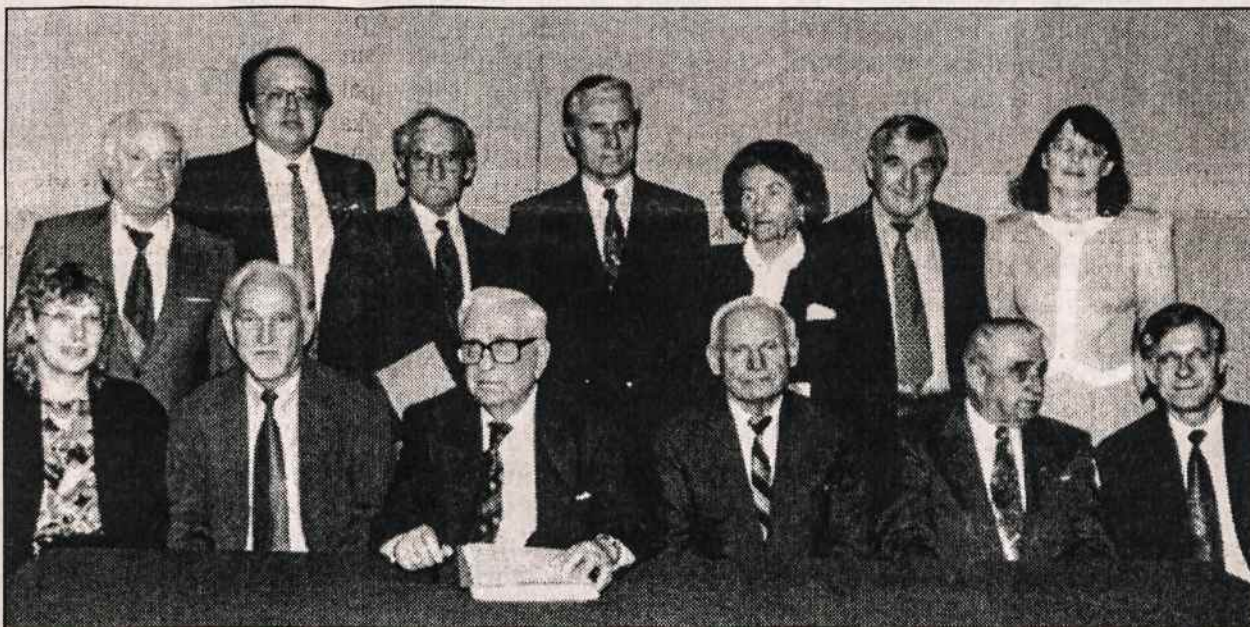
Susirinkimas turėtų pasisakyti ir dėl TF užsienių atstovybių: Anglijoje, Australijoje ir Kanadoje. Ar užsienio atstovybes laikas likviduoti ar palikti esančiame stovy. Kiekvienu atveju Tautos Fondo vadovybė norėtų didesnės kooperacijos.

Nuo perėtais metų susirinkimo Taryba turėjo 5 posėdžius. Reikia pasidžiaugti, kad posėdžiuose kartais dalyvauja visi 15, o kartais stinga 1-3 narių. Posėdžiai užsitęsia 5-6 valandas, bet tai proga klausimus detaliau išskendinti. Posėdžiuose dalyvauja ir Valdybos pirmininkas, o kartą dalyvavo ir dr. B. Nemickas - padėka jam.

Finansų, Pašalpų ir Veiklos - Informacijų komisijos turėjo taip pat po keletą posėdžių.

Tarybos pirmininkui dažnai tenka dalyvauti Valdybos ir visų komisijų posėdžiuose, kaip tai pramatyta įstatuose. Teko dalyvauti vienam ar su kitais Tarybos ar Valdybos nariais, pav. ses. dr. Pajarskaite, Lietuvos gen. prokuroro padėjėju Paulausku ir t. t. Pernai Lietuvoje buvdamas aplankiau TF atstovybę, dalyvavau studentams išdalinant TF pašalpas, mačiausi su Vytautu Landsbergiu, Povilu Katilium, keletu Seimo atstovų, kurie domėjosi Lietuvos genocido teismo reikalais ir t. t. Teko lankyti gal 26 kartus TF įstaigoje, susitikti su atskirais Tarybos ir Valdybos nariais, perskaityti eibes laiškų. Turėjau daugybę telefoninių, iš-fax pasikeitimų, iškliausiau šimtus skambinusių Tautos Fondo reikalų.

Metų bėgyje pasikeitė Valdybos pirmininkai ir šiek tiek Valdybos sąstatas, nes išėjo pensijon ir išsikėlė Floridon daug Tautos Fondui pasidarbavęs Vytautas Kulpa. Buvęs valdybos pirmininkas A. Vakselis daug pasidarbavo Tautos Fondo naudai. Ypač daug turėjo vargo, VLIKui likvidavus, pervežti archyvus į "Alką", perkelti TF įstaigą į kitas patalpas šiam kieme. Padėka (nukelta į 5 psl.)

Naujoji Tautos Fondo taryba po susirinkimo balandžio 29 d. Kultūros Židinyje. Sėdi iš kairės: Rasa Razgaitienė, Jaunutis Nasvytis, Juozas Giedraitis, Jurgis Valaitis, Aleksandras Vakselis, Rimas Vaičaitis. Stovi iš k.: Vacys Steponis, Jonas Vainius, Jonas Vilgalys, Pranas Povilaitis, Jadvyga Vytuvienė, Algis Vedeckas, Vaiva Vėbraite. Liudo Tamošaičio nuotrauka

Samsonas Katinėlis
Didžioji permaina

Samsonas Katinėlis guli ir nemiega.

Žvelgia jis į lubas, į ampusijusią lempą, į kreivai kabantį karnizą be užuolaidos. Bet nemato nei tų lubų, nei tos mūsų nutupėtos lempos, nei karnizo pakrypusio.

Save jis mato.

Tokį jauną, šviežią kaip pavasarinis agurkas. Romantišką tokį, su polėkiu.

Ir dar savo pirmąją meilę mato. Adą. Adelę. Garbanotais bespalviais plaukais (londatonas tada dar nebuvo pasirodęs), rieta nosike, visą tokią stamantrią. Taip pat pavasarišką agurkinę. Romantišką.

Paskui mato abu save ir ją, išlipančius iš taksi prie Metrikacijos biuro durų. Jis - su juoda peteliške po gurkliu, Ada - su rūtų šakelė ant balto musulno.

Medaus mėnesiai...

Paskui - žindukų medžioklė turgavietėje, vaikiškos vonelės su kalio permanganatu, vystykiai, kuriuos jis, toks romantiškas, nuosavomis rankomis... Amžinos klajonės po vaistines, stumdymasis parduotuvėse, nes Liolyte ir Lilyte (o jis taip troško sūnaus!) amžinai ko nors trūkdavo.

O ir stamantrią Ada nuvyto. Plaukai nušiuo, rankovėse nuolat ridinėdavo manų kruopos, nuolat ji būdavo apsiėjusi, darbais, rūpesčiais užsimušusi, skubanti, kvaksinti kaip perekšlė. Nuogas realizmas.

Negali sakyti, kad jis, Samsonas, būtų nemylėjęs Liolytės ir Lilytės. Mylėjo, rūpinosi, bet... Bet ji taip prislėgė šeimyninė-buitinė-personalinė proza! Apsivylė jis vedybine laime. Ir Ada. Ir savimi. Viskuo.

Tačiau jo širdies kamputyje tebespuodėjo kanarėlė tokia. Čiulbėjimas toks. Poreikis toks neišaiškinamas.

Konkrečiau apie tai jam išaiškino tokia Jadzė. Susipažino su ja Samsonas konditerijos parduotuvėje, užsukęs pyragaičio Liolytei ir Lilytei pirkti. Kartu kavos išgėrė. Karakumus (saldainių rūšis - red. past) sučiulpė. Po vaflių suvalgė. Ir kanarėlė pragydo visu balsu.

Jadzė.

Ji buvo tikra kunigaikštė! Karalienė Jadvyga! Prieš ją jis keliais vaikščiodavo. Būdavo, blykstelės ji savo rainomis akimis, mažąji

pirštelį krustels - ir puola Samsonas ant kelių. O iš jos rankovių nepabirdavo jam ant pakaušio manų kruopos. Tokia buvo Jadzė! Ir plaukai jos visada madingai suplakti, kaštoniniai (kaip tik pasirodė pirmosios londatonos partijos). Jokių vystyklių, jokio kalio permanganato... Jaunystę ji sugražino Katinėliui. Polėki. Į pavasarinį agurką atvertė. Laumė pasakiškoji!

Ir Samsonas, savaime suprantama, paliko Lilytę, Liolytę ir nustėrusią Adą. Tik plona alimentų (teismo priteista iš tėvo vaikų išlaikymui pinigų suma - red. past.) virkštelė berišo ji su pilka, buitiska praeitimi.

Jis visas visas pasinėrė į poezijos baseiną.

Jadzė!

Suprantama, jiedu nusisamdė taksi (net šoferis pasitaikė tas pats) ir nuvažiavo į Metrikacijos biurą. Ant Jadzės tiulių taip pat sužaliavo nekaltybės įrodymas - rūtų šakelė. O jis vėl ryšėjo juodąją peteliškę.

O medaus mėnesiai!

O romantika!

Samsonas Katinėlis garsiai suvaitoja ir atsidūsta.

Ir išgirsta:

- Samso, ei Samso! (Taip originaliai jį šaukdavo karalienė.)

Samsonas nenorom atsikelia ir gūrina į gretimą kambarį. Čia priraizgyta visas voratinklis virvių, ant kurių džiūsta vystykiai. Butas pilnas jų rūgštoko kvapo. Jadzė, dar nesusišukavusi, virkdo vežimuko spyruokles. Vežimukas ne bet koks - sulig furgonu. Jiems gimė dvynukės: Puputė ir Pupyte.

- Klausyk, Samso, - niukteli jam alkūne karalienė, ir iš jos rankovės pabyra ryžių kruopos, - klausyk, Samso, Pupyte suslogavo...

Samsonas dar kartą pratisai atsidūsta ir nutursena į vaistinę anyžiaus lašų...

Lyrinis nukrypimas

Samsonas Katinėlis paspaudė šveicoriui ranką, pats paskui save uždarė jau uždaryto restorano duris ir išsvyravo į vaikią rudens naktį.

Virš jo galvos netvarkingai siūbavo milijardai žvaigždžių. Ilga liepų eilė šoko šeiką. Gatvė tuščia, ir ant galvos nelipo jokie dvigubi (nukelta į 4 psl.)

KARUSELĖJE

Vytautė Žilinskaitė

14

Ak, mielosios, ak, kvapniosios!..

Tu persisveri per palangę arčiau išgelbėtojų dujų, ir prieš tave visu grožiu išnyra apsilupusi ir apvarvėjusi siena su jubiliejinės pomados likučiais. Iki freskos ar pano šiam reginiui toloka, bet gali kilti ir kitu, ne mažiau akį džiuginančių, asociacijų... Kad ir ana šlapia dėmė... Argi ji nieko nesako tavo vaizduotei?.. Pradėkime iš eilės: stoties restoranas, Stasė, šeši konjako... Prozit! Šveicoriaus raginiai, kelnerio verkšlenimai, motociklas su raudonu išilginiu dryžiu, brezentinis sostas blaivykloje, vėsusius dušas... Taigi, dušo kamera... Lygiai tokia apvarvėjusi siena, tip top... Čiurkšlės iš viršaus, iš apačios, iš rytų ir vakarų... Kur prisiliesi - tik šlapia siena... Siena už aštuonis rublius, bra!.. O už šitą - nė kapeikos ir jokių nemalonių... Puikumėlis, akių atitraukti negali... Pabučiuoti tokia sieną!..

Kiekviena sunki valandą fantazija gali virsti gelbėjimosi ratu. Ypač žmonoms. Štai nėra vyro. Nėra vakare, nėra vidurnaktį, nebūs ir paryčiais, gal tik įdienojus... Kur jis užtruko? [sivaizduoti nesunku: pas savo dėdę karšinių. Kaip tik šią minutę rūpestingai deda kompresą dėdūlei ant kaktos, meiliai apkamšo liesą jo kūną, išneša, atleiskit, naktinį dėdės indą, o paryčiais, kai tu ilsiesi kaip karalienė, vargšas nusigalavęs vyras skaito dėdėi Ruso "Naująją Eloizą" - tas senas egoistas neprimato ir kenčia nemiga. Taip tavo fantazijos dėka taurusis vyras plūkiasi su karšiniu iki antrųjų pusryčių. Va, kaip tik jis pareina - nuo nemigos papurtęs, vos išsilaikydamas ant kojų. Ir tuomet išaiškėja, kad tavo fantazija - jokia fantazija, nes vyras labai įtikimai paaiškina:

- Visą naktį dėdė karšinau... Tas senas krienas visai nuvarė mane nuo koto... Ar neturi ko rūgštus?

Neįkainojamas lobis toji fantazija!

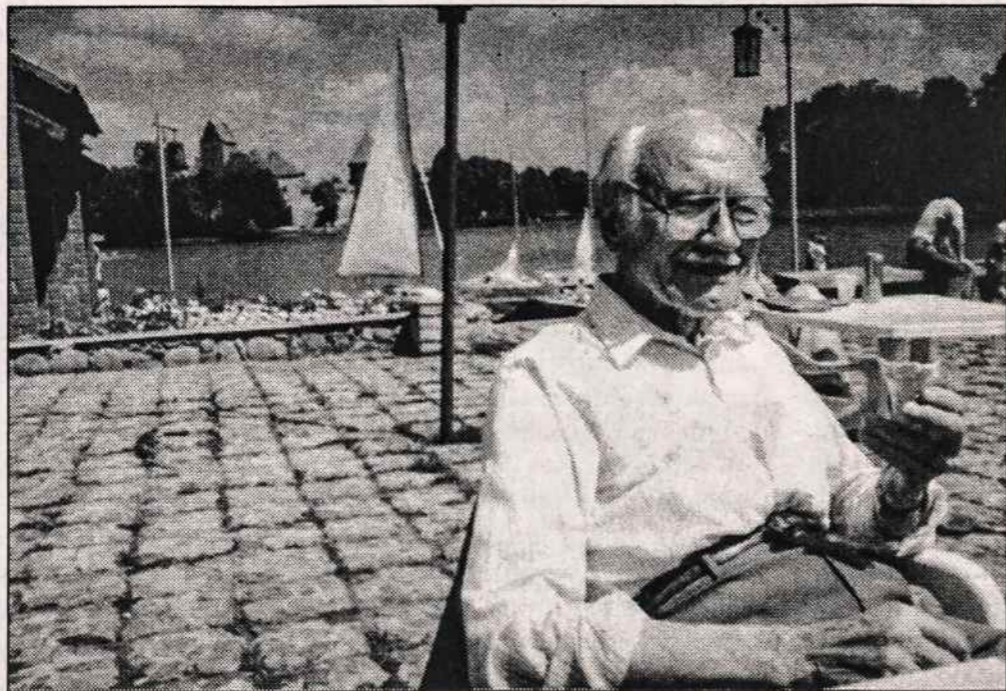

□ Latvijos švietimo ministras Janis Vaivads gegužės 10 d. įteikė atsistatydinimo raštą Latvijos premjerui Maris Gailis. Atsistatydinimo priežastis - vienas iš parlamentarų pasiūlė balsuoti dėl pasitikėjimo švietimo ministru. Vaivads suprato, kad laimėti šį balsavimą jam nėra galimybės - mokytojų unijos žada streikuoti. Vaivads žurnalistams pareiškė, kad jo pastangos išspręsti mokytojų atlyginimų klausimą tapo politine spekuliacija.

□ Rusijos policija gegužės 10 d. sulaukė buvusį Azerbaidžano prezidentą Ajaz Mutalibov, tačiau po dokumentų patikrinimo jis buvo paleistas. Maskvos policijos atstovas Vladimir Zubkov pasakė, kad Mutalibov dokumentai buvo tvarkingi ir jis buvo paleistas. Tuo tarpu naujių programos Azerbaidžano sostinėje pranešė, kad Mutalibov bus grąžintas į Azerbaidžaną, kur jam gresia 15 metų kalėjimo. Mutalibov - paskutinis Azerbaidžano komunistų partijos lyderis yra kaltinamas valdžios užgrobimu ir paskelbimu savęs prezidentu.

□ Najasis Estijos banko prezidentas Vahur Kraft gegužės 8 d. pareiškė žurnalistams, kad prekių kainos Estijoje šiais metais išaugs 25%. Daugiausiai pakils elektros energijos, butų ir transporto kainos.

□ Praėjus trimis mėnesiams nuo įstojimo į Europos Sąjungą, naujųjų jos narių - Švedijos, Suomijos bei Austrijos entuziazmas išblėso, rašoma Europos Tarybos atliktos apklausos analizėje. Šių trijų šalių piliečių požiūris į Europos Sąjungą kur kas skeptiškesnis nei likusių dvylikos šalių gyventojų. Paprašyti įvertinti Europos Sąjungą tik 33% apklaustųjų švedų įvertino ją teigiamai. Tai prasčiausias vertinimo procentas iš 15 šalių. Net 26% Europos Sąjungą laiko "niekam tikusia idėja". Austrijoje "už" Europos Sąjungą pasisakė 37%, 28% pasisakė "prieš". 21% suomių į ES žiūri neigiamai.

Dr. Juozas Kriaučiūnas Trakuose.

Tylusis sukaktuvininkas dr. Juozas Kriaučiūnas

1910 m. balandžio 30 d. Nosedų km. Lekėčių valsč., Šakių apskr. Petro ir Magdalenos Kriaučiūnų šeimoje, išvydo pasaulį kūdikis, kuris buvo pakrikštytas Juozo vardu.

Linkęs mokslui Juozukas, dar prieš pradėdamas lankyti Pavilko pradžios mokyklą, išmoko iš savo mamytės abėcėlę ir dėlioti iš jos žodžius.

Baigęs pradžios mokyklą, jis įstojo į Vilkių vidurinę mokyklą, kurią 1927 metais baigė. Toliau tęsti mokslą jis išvyko į Kauną. Įstojo į "Aušros" gimnaziją ir 1931 metais ją baigė.

Nuo 1931 iki 1938 m., jis studijavo Vytauto Didžiojo Universitete mediciną ir ten atliko Nosies, Ausų ir Gerklės ligų klinikoje ir Akių ligų klinikoje po vieną mėnesinį interno stažą. Likusį 10-ties mėnesių stažą jis užbaigė Šakių apskrities ligoninėje.

1940 metais, su jaunatvišku entuziazmu, jis pradėjo verstis gydytojo praktika Kudirkos Naumiesčio sveikatos punkte.

Ramų dr. Kriaučiūno ir jo šeimos gyvenimą sudrumstė 1944 m. raudonasis siaubas, artėjantis prie Lietuvos. Su širdgėla jis palieka savo mėgiamą darbą, tėvynę ir su šeima skubiai pasitraukia į vakarus, tvirtai tikėdamas, pasibaigus karui, sugrįžti į ją.

Karo šmėklai besiaučiant, dr. Kriaučiūnas nepametė, bet mėgdamas savo profesiją ir būdamas darbštus, pareigingas, tolerantiškas, mokėjo sugyventi su įvairių pažiūrų bei tautybių žmonėmis,

gavo darbą užsieniečių stovyklose: pradžioje Standsdorfe, o vėliau Glaslebne.

Praėjus Antrajam Pasauliniam karui ir įsikūrus UNRAI, dr. Kriaučiūnas buvo paskirtas kaip "Medical officer" pirmiausiai lenkų DP stovykloje Hanoveryje, o vėliau baltiečių DP "ACCU" stovykloje Stoekene. Perėmus iš UNROS DP globą IRO, jis tapo brigados "medical officer" ir jam buvo suteiktas pulkininko laipsnis.

1949 metais dr. Kriaučiūnas pasiekė JAV krantus. Apsigyveno Detroite ir čia Deaconess ligoninėje atliko privalomą užsieniečiams gydytojams interno stažą.

Pabaigęs jį, dr. Kriaučiūnas persikėlė į Cincinnati (Ohio), kur dirbo St. Francis ligoninėje.

1952 metais, išlaikęs valstybinius gydytojo egzaminus, jis su grupe amerikiečių gydytojų pradėjo verstis privačia praktika.

1955 m. jis persikėlė į Fairborną (Ohio), kur atidarė savo kabinetą. Ilgėdamas savo tautiečių, dr. Kriaučiūnas 1959 m. persikėlė į Toledo (Ohio) ir ten vertėsi privačia praktika iki išėjimo pensijon 1977 m.

Savo kilnia asmenybe, giliu tikėjimu dr. Kriaučiūnas pakėlė visus gyvenimo sunkumus. Sulaukęs pensijos, Putnam, CT, ramioje, gražioje aplinkoje, ant kalniuko, jis pasistatė jaukų namą, kuriame savo auksinį amžių leidžia ir iki šiol.

Būdamas idealistu, patriotu ir gabiu žurnalistu, Putname dr.

Kriaučiūnas visiškai pasinėrė į visuomeninį veikimą ir spaudos darbus, kuriais jis buvo pasižymėjęs jau savo ankstyvoje jaunystėje.

Baigęs keturklase mokyklą, jis buvo Kretkampio pavasarininkų kuopelės pirmininku. Besimokydamas "Aušros" gimnazijoje, jaunuolis priklausė gimnazijos kooperatyvėliui ir buvo kooperatyvėlio leidžiamo laikraščio "Sparnai" redakcinės komisijos narys. Studentu būdamas, dvejus metus vadovavo "Vilniui vaduoti" sąjungai Kauno - Žaliakalnio skyriui.

Nuo 1934 m. jis tampa "Fraternitas Lituanica" korporacijos nariu. O tarp 1937 - 38 m. buvo tos korporacijos išdininku. Dr. Kriaučiūnas ir šandien liko ne tik ištikimas savo korporacijai, bet ir veiklus jos narys. Jo visuomeninė ir spaudos veikla yra paremta duotais 1934 m. korporacijai išdais ir korporacijos Himnu:

"Sūnų darbas Tėvynė stovi,
Darbų Ji laukia ir iš mūs.

Tėvynės Lietuvos gerovei
Visuomet širdys mūsų bus...

Fraternitas, humanitas tejungia mus tvirtai, tejungia mus tvirtai.

Žmonijai dirbt, Tėvynę kelt
mūs darbo pamatai, mūs darbo pamatai".

Švenčiant "Fraternitas Lithuania" korporacijai 75 metų sukaktį, dr. Juozas Kriaučiūnas parašė ir savo lėšomis išleido jubiliejinę knygutę, pavadintą "Fraternitas Lithuania (in Patria) 1908 - 1983".

1940 m. pradėjęs gydytojo praktiką Kudirkos Naumiestyje, dr. Kriaučiūnas buvo išrinktas vartotojų kooperatyvo "Vienybė" pirmininku, o karo metu Savitarpinės pagalbos skyriaus pirmininku.

Gyvendamas Vokietijoje, jis buvo Hanoverio LB apylinkės valdyboje ir pirmininku, o taip pat vienerius metus Hanoverio LB apygardos išdininku. Čia jo pastangomis buvo įsteigtas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus skyrius, kuriam jis pats vadovavo. Atvykęs į JAV ir gyvendamas

Cincinnati, jis tuojau įsijungė į Lietuvos Vyčių kuopą ir buvo aktyvus narys, o turėdamas privačią praktiką Toledo, jis atstovavo LB ir Balfą.

Išėjęs į pensiją ir apsigyvenęs Putname, dr. Kriaučiūnas nuo pat atvykimo dienos yra Balfo igaliotinis ir paramos organizatorius. Be to, Putname buvo 10 metų LB apylinkės pirmininku ir 6 metus Connecticut LB apygardos vicepirm. Dabar tęsia veiklą apylinkės valdyboje.

Dr. Kriaučiūnas taip pat yra Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Bostono - Putnamo židinio valdybos narys ir Putname įsteigto Amerikos Lietuvių Kultūros archyvo - "Alkos" direktoriato narys. Dabar jis yra "Alkos" pirmininkas, tvarkytojas ir reikalų vedėjas. Šias pareigas dr. Kriaučiūnas atlieka iš širdies, skirdamas daug laiko ir jėgų "Alkos" plėtimui ir išlaikymui.

Be to, jis yra Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne seselių rėmėjas korespondentas.

Per ištisus JAV gyvenimo me-

tus dr. Kriaučiūnas priklausė ir priklauso Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungai ir Draugijai. Pirmiau - Ohio, o pastaraisiais metais - New Yorko draugijai ir yra jos korespondentas.

Dr. Kriaučiūnas labai vertina spaudos reikšmę lietuviybės išlaikymui ir savo korespondencijomis, medicinos, sveikatos, visuomeniniai, kultūriniai ir net religiniai straipsniais turtina ją. Jo straipsniai yra randami: "Gydytojų Biuletenyje", "Medicinoje", "Drauge", "Darbininke", "Dirvoje", "Tėviškės Žiburiuose", "Nepriklausomoje Lietuvoje", "Bendradarbyje", Laiškuose lietuviams", "Vytyje", "Lituanus", "Aiduose", "Bridges", "Lietuvių Enciklopedijos" XXXVII tome, "Santaroje" (Lietuvoje) ir kitur.

Belieka palinkėti Jubiliatui toliau skiepyti meilę Dievui ir Tėvynei ir skleisti tikėjimo viltį į šviesesnę ateitį naujais darbais.

Dr. Konstancija Paprockaitė - Šimaitienė
NYLG ir Dantų Gydytojų draugijos pirmininkė

Vokiečiai padeda Lietuvos vaikams

(AGEP) Šiuo metu Lietuvoje yra apie 150 vaikų, sergančių vėžinėmis ligomis. Dažniausiai tokiems ligoniams būna 3 - 10 metų. Kasmet vėžiu Lietuvoje suserga 100 vaikų, kraujo vėžiu - 40. Jie gydomi vieninteliame Lietuvoje Vilniaus Santariškių ligoninės vėžinių ligų skyriuje. Šį skyrių remia vokiečių organizacija "Kinderhilfe für Litauen", įkurta Reginos Fedeler ir prof. Wolfgang Dortfel. 1991 - 1994 metais organizacija skyriui padovanojo 250 tūkst. markių kainavusios labdaros vaistų, medicinos aparatūros, žaislų, saldimynų ir drabužių.

Šiais metais šios organizacijos pagalbos vertė buvo beveik 70 tūkst. markių. Gegužės pabaigoje Berlyne "Kinderhilfe für Litauen" rengia labdaros koncertą, kuriame dalyvaus žymūs vokiečių artistai. Koncerto lėšos bus skirtos pirkti vaistams kraujo vėžiu gydyti. Į koncertą pakviestas prof. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina. Lietuvos Sveikatos apsaugos ministerija neišgali paremti vėžinių ligų skyriaus. Vieno ligonio gydymas kainuoja apie 10 tūkst. USD. Valstybė šiemis vaikams skiria 6 litus per dieną. Pernai skyrius, panaudojęs labdaros lėšas, skyrė po 16 litų, tačiau gydymui reikėtų 173 litų per dieną. Apie 60 vaikų, sergančių vėžiu, po gydymo gyvena 5 ir daugiau metų.

Mirė prel. Paulius Jatulis

Bad Woerishofene, Bavarijoje, balandžio 24 d. staiga mirė prelatas Paulius Jatulis. Buvo gimęs 1912 m. sausio 31 d. Lietuvoje, Vabalninke. Baigęs Kauno kunigų seminariją, 1934 m. spalio 7 d. Lietuvoje buvo išventintas kunigo. Mokslus tęsė Kauno VD universitete; karo pabaigoje pasitraukęs į Vakarus, dirbo lietuvių išveičių sielovadoje. Pokario metais Romos Grigaliaus universitete išgijo teologijos daktaro laipsnį ir Popiežiniame Šv. Rašto institute - licenciją. Nuo 1954 m. darbuos tarp Australijos lietuvių. Prieš trisdešimt metų grįžęs į Romą, tyrinėjo Lietuvos Bažnyčios istoriją, rašė lietuvių spaudoje, kurį laiką buvo ir Vatikano radijo lietuvių redakcijos bendradarbis. Pastaruosius keletą metų talkino Bad Woerishofene, Bavarijoje, gyvenančiam Europos lietuvių vyskupui Antanui Deksnui.

KARUSELĖJE

(atkelta iš 3 psl.)

praeiviai. Net dviguba milicininko būdelė gatvių sankryžoje buvo tuščia. Pastarasis faktas itin maloniai nuteikė Samsoną. Pamaži jo siela ir kūnas priplūdo neišaiškinamo, padūkusio džiaugsmo. "Kodėl gi, - dainavo jis, - kodėl būdelė tuščia? Kurgi jis, kur brangusis mūsų žmogus - milicininkas? Ar nupengė jį kas, ar pavogė?"

"Niekas jo nepavogė, - pasipriešino sąmoningesnė jo sąmonės dalis. - Brangusis mūsų žmogus ilsisi nūnai šeimos židiny!"

Čia Katinėlis pagalvojo, kad ir jam laikas grįžti į savo šeimos židinį.

Jis patapšnojo būdelės korpusą, ir jį vėl užtvindė džiaugsmas ir pasididžiavimas savimi:

"Aš taip pat turiu namus, aš ne kiek ne blogesnis už milicininką ir šveicorių! Turiu žmoną, turiu dvi dukteris, turiu uošvę, katę, visko turiu!"

Ir jis energingai nušlittinavo savo židinio link.

O visos žvaigždės siūbelėjo jam iš paskos. Žalioomis kepurėmis pamosavo liepos. Vikstelėjo būdelė.

Samsonas keliavo iš gatvės į skersgatvį, artėdamas, tegu ir zigzaga, prie aiškaus savo kelionės tikslo.

O įkaitusi jo vaizduotė tapė viena už kitą šviesesnius sutiktųjų vaizdus.

Vaidenosi jam, kad žmona lūkurioja prieangy, laikydama rankose jo šlepetes... Jis atrakina duris, ji puola jam po kojų, atsiklaupusi nutraukia purvinus batus ir mazgoja nuo zigzagų išklypusias jo kojas. Atbėga dar mieguistos ir šiltos kaip triušeliai jo dukrytės. "Tėveliuk, a, tėveliuk, balytė tau nupirko vengriškas kelnes, bet liepė dar nesakyti!"

O gal sutiktuvės atrodys truputį gaudžiau? Gal jo Solveiga sėdės virtuvėj, apsikniaubusi stalą ir liedama ant kljuotės ilgesio ašaras? Tada jis prisilins ant galų pirštų, užims jos galvą kietais, vyriškais delnais, pasuks ir pažiūrės tiesiai į užvertkas, ištikimybę spinduliuojančias akis. "Klausk, Adeliuk, - tvirtai pasakys, nepaleisdamas jos ausų, - nuo šiol daugiau taip nebus. Viskas. Nė lašo. Tiki?" - "Tikiu, kaip netikėsi... sušnibždės duslus balselis iš jo saujos, - bet tu jau

septyniasdešimt trečią kartą..." - "Vadinasi, netiki?! Na, ką gi..." - "Tikiu, tikiu, Samsonai, šventai tikiu!" Jiedu pasibučiuos kaip brolis su seserim, ir tada Samsonas nedrąsiai paprašys: "Kadangi nuo rytdienos aš jau... tai įpilk, Adeliuk, man šitajį... paskutinį... suprantanti - paskutinįj!"

Šitaip piešdamas ir perpiešdamas sutiktuves, Katinėlis nė nepajuto, kaip atsidūrė prie buto durų. Meiliai paglostė nuklibusią rankeną ir paspaudė mygtuką.

- Kas ten? - paklausė iš už durų mieguistas balsas. Jo žmonos balsas.

- Aš... Tavo Samsonas.

- Koks Samsonas? - Katinėlis.

Už durų kurį laiką buvo tylu.

- Tu... ką? - pratrūko ūmai balsas. - Užmiršai, kad mes jau ketveri metai kaip išsiskyrė?

Samsonas pakėlė ranką ir patrynė užiantį smilkinį. Nagi... tikrai... jau ketveri metai... mhm...

Jis kažką neaiškiai sumykė ir nuspūdinio laiptais žemyn.

Ir vėl išsvyravo į vaikišką rudens naktį.

O milijardai žvaigždžių vėl puolė jam įkandin...

Labai išsilgęs

Iš šalies pažiūrėjus, atrodytų, kad Katinėlis dėsto pasjansą ar groja ksilofonu. Jo neskustas veidas pagautas įkvėpimo lyg per spiritizmo seansą. Vidutiniško ilgio pirštai juda kruta, manipuluodami tarp popieriaus lakštų. Švarkas smagiai atlapotas. Ir tik trūkčiojantis akies nervas sako, kad šis užsiėmimas ne šiaip sau, ne savo malonumui anaipol.

Lakštai, kuriuos Samsonas jau baigia dėlioti, - tai jo laiškai žmonai ir žmonos laiškai jam. Mat, prieš mėnesį Samsonas išreiškė itin tvirtą, beveik cementinį pageidavimą individualiai atsipūsti pajūrio kurorte. Iš pradžių Jadzė audringai pasipriešino, bet kai Samsonas įtikimai išaiškino važiavoją ne tiek ilsėtis, kiek rašyti brošiūras ir gydyti radikulito, Jadzė suminkštėjo. Ir visai atsilėjo tada, kai Samsonas šventai prisiekė vesti su ja, su žmona, labai reguliarią korespondenciją.

Samsonas iš tiesų atvyko į minėtąjį kurortą, garsėjantį radikulito gydyklomis ir palankiu brošiūroms klimatu. Kaipgi kitaip! O čia,

šalia gydyklų, jis susirado bičiulį, tikrą, išbandytą bičiulį, ir jam padavė melsvu kaspinėliu perrištą pundą laiškų, kuriuos bičiulis pažadėjo kas trečią dieną siuntinėti iš kurorto Jadzei. Kodėl gi ne? Žmogus žmogui - aišku kas. Delfinai, ir tie gelbsti bėdoje, o čia, dar už konjako butelį... Ir Samsonas, tarsi išpančiotas dveigys, nurūko jam vienam težinoma kryptimi.

O dabar jis, vadinasi, grįžęs ir uoliai suveda savo "turne" rezultatus. Pasidžiaugti yra kuo: baigus dėlioti pasjansą, tai yra jo laiškus Jadzei ir Jadzės laiškus jam, išeina tokia kombinacija:

Mano vienintele Jadze! Atvažiauvau sėkmingai. Apsigyvenau mažame kambarėlyje su langu į šiaurę; kambario kaimynas - labai puritoniškas senukas, valytojai per šešiasdešimt, o administratorius - buvęs vienuolis. Be to, čia vyrų korpusas, ir moterų neleidžia. Jau pačią pirmąją dieną gavau talonus į gydomąsias vonias ir jose mirkau beveik iki vidurnakčio. Nepaisydamas vėlyvo meto, sugrįžęs sėdau rašyti brošiūras ir nepajutau, kaip pro langą išskverbė pirmasis aušros spindulys. Klodamas patała, labai aiškiai išvydau tavo mielą veidą - akis, antakius, nosį, ausį... Bučiuoju Puputę ir Pupyte.

Brangus Samso, gerai, kad negaudai vėjų tame kurorte, tik nesuprantu, kodėl ten saulė teka iš šiaurės.

Mus ištiko didelė nelaimė: Pupyte partrenkė mašina ir smarkiai sužalojo koją. Gydytojas sako, kad jos būklė gana rimta. Kuo greičiausiai grįžk ir iš stoties lėk tiesiai į ligoninę, chirurginį skyrių. Jadzė.

Jadzė, ištikimoji! Tyliai tyliai pliuškėna jūra, horizonte iš lėto grimzta raudonas saulės diskas. Keisčiausių formų debesys skuba tarsi ilgi karavanai, vėsu ir visos moterys paplūdimyje apsikūtojusios nuo kojų iki galvos. Per dienas mirkstu voniose, po to brošiūra, po to - senukas. Kiekvieną vakarą jis pasakoja man prisiminimus iš kovų nugarintos savo jaunystės. Sakosi dar niekada neturėjęs atidesnio klausytojo. Miego gerai, tik pagalvis gumbutas -vata sušokusį gumulais. Duok daugiau daržovių mergytėms ir tegu kuo ilgiau laksto grynyme ore. Bučiuoju.

Tur būt, negavai mano laiško, kad rašai apie kažkokį karavaną it gumbutą pagalvį, kai duklė mirėm vaduojasi. Pupytei darys kaulo operaciją, baigiu išsikraustyti iš proto! Tučiuoju parvažiuok!

(Bus daugiau)

"Lietuvos Vaikų Viltis" žengia į penktus metus

Praeję ketveri metai nuo tos dienos, kai mažas pasiaukojusių asmenų būrelis, sužinojęs, kad Shriners ligoninėse nemokamai gydomi vaikai iš viso pasaulio su ortopedinėmis negalijomis, įsteigė prie JAV LB Socialinių reikalų tarybos padalinį "Lietuvos Vaikų Viltis" (LVV) ir atvežė pirmąjį Lietuvos vaiką gydytis Chicagos Shriners ligoninėje.

Nuo 1991 m. LVV veikla plėtojosi tiek šioje, tiek anoje Atlanto pusėje. Prieš ketverius metus pradėtas darbas tęsiamas: palaipsniui tobulinama Lietuvos vaikų

ortopedų chirurgų galimybės LVV Ortopedinėje Operacinėje Vilniuje ir sudaromos sąlygos patiemis sunkiausiems ligoniams gydytis JAV Shriners ligoninėse. Iš 62 atvežtų vaikų 55 jau grįžo Lietuvon gerame sveikatos stovyje. Bet tai buvo galima įvykdyti tik LVV rėmėjų dėka. Už tai komitetas, o ypač pagiję vaikai nuoširdžiai dėkoja.

Dabartiniu metu LVV komiteta 1995 - 1997 metams sudaro: pirmininkė Gražina Liautaud, Lėšų telkimo komisijos pirmininkė Birutė Augaitienė, Irena

Blinstrubienė, Dana Kaunienė, Birutė Jasaitienė, Marija Kriaučiūnienė, Jūratė Budrienė, Antanas Valavičius, Aldona Smulkštienė.

LVV oficialus adresas: Lithuanian Children's Hope, 2711 West 71st Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 476 - 0664, Fax 312 436 - 6909.

"Lituanus" žurnalas - sukaktuvininkas

"Lituanus" žurnalui 1994 m. lapkričio mėnesį suėjo 40 metų nuo pirmojo numerio pasirodymo.

Per tą laiką išleista 161 numeris - keturi per metus ir vienas, išėjęs 1954 metų Amerikos Padėkos diena. Tai sudaro 11,986 puslapius, kuriuos redagavo 19 redaktorių.

"Drauge" 1995 m. kovo 4 d. pateikiama statistika kiek numerių ir puslapių suredagavo besikeičią redaktoriai. Štai redaktoriai abėcėlės tvarka (pirmas skaičius reiškia suredaguotų numerių, o antras - puslapių skaičių):

Kęstutis Čerkeliūnas - 1/32, dr. Birutė Ciplijauskaitė - 2/184, Antanas V. Dundzila - 12/880, dr. Kęstutis K. Girnius - 2/160, dr. Violeta Kelertas - 6/576, dr. Antanas Klimas - 47/4042, dr. Saulius Kuprys - 1/80, Adomas Mickevičius - 7/224, dr. J. A. Račkauskas - 6/480, dr. Tomas Remeikis - 29/2464, dr. Leonas Sabaliūnas - 5/120, dr. Ignas K. Skrupskelis - 5/448, Alina Stankienė - 5/160, dr. Saulius Sužiedėlis - 2/176, dr. V. Stanley Vardys - 2/160, dr. Bronius Vaškėlis - 5/376, dr. Robert A. Vitas - 3/264, dr. Vytautas P. Vygantas - 13/416, dr. Jonas Zdanys - 7/624.

B. Kasperavičienė, P. Razgaitis, Ž. Vaitkienė.

Užsienio Ateitininkų Federacijos tarybos rinkimai

1995 m. balandžio 5 dieną pagal balsavimo teisę turinčių sendraugių, studentų ir moksleivių sąrašus, buvo išsiųsta 951 laiškas su 1318 balsavimo kortelių. Amerikos ir Kanados balsuotojams balsavimo tarminas baigėsi balandžio 21 d., o Australijos ir Vokietijos - balandžio 28 d. (pašto antspaudo data). Dėl pakitusių adresu 41 laiškas adresatų nepasiekęs grįžo atgal. Pagal vietoves laiškaai grįžo: 15 iš Chicagos ir apylinkės, 13 iš NY ir NJ iš MD ir Kanados po 3, iš OH, CA, PA, MA, FL, TX, DC - po 1-ą.

UAFTR Komisija: Birutė Kasperavičienė, Pranas Razgaitis ir Živilė Vaitkienė, talkinant Aleksandrai Razgaitienei, Onutei Rociūnienei ir Vlado Rociūniui, 1995 m. balandžio 30 ir gegužės 2 dienomis patikrino iki 1995 m. gegužės 2 dienos imtinai gautus balsavimo vokus ir suskaičiavo balsus.

Atidarius gautus 432 vokus, buvo rasta 671 balsavimo kortelė, iš kurių viena atmesta, nes balsuota už 8. Šeši balso vokai liko neatidaryti, nes siuntėjas nežinomas.

Iš 1147 sendraugių balsavo 596 arba 52%.

Iš 142 studentų teisę balsuoti turėjo 87 ir balsavo 41 arba 47%.

Iš 98 moksleivių teisę balsuoti turėjo 83 ir balsavo 33 arba 40%.

Tarybon išrinkti septyni daugiausia balsų surinkę kandidatai: Polikaitis Audrius PhD - 430, Vytautas Vygantas PhD - 421, Girnius Kęstutis PhD - 363, Liulevičius Vėjas PhD - 348, Kisielius Petras V. MD - 343, Balčiūnienė - 329, Kuolas Almis - 320. Sekantys kandidatai gavo mažiau balsų šia eile: B. Bublienė, G. Petrauskienė, J. Pabedinskas, K. Vygantaitė, P. Kaufmanas, PhD, K. Keblys PhD, V. Šoliūnas, L. Ehlers.

Naujamajai Tarybai linkime kūrybingos veiklos metų!

UATR Komisija:

B. Kasperavičienė, P. Razgaitis, Ž. Vaitkienė.

Lietuvai reikia stiprios ir veiklios išėivijos

-- Pokalbis su JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininke Regina Narušiene --

"Narušis ir Narušis, advokatai" - skelbia iškaba Cary miestelyje, netoli Chicagos. Šią lakonišką informaciją dera papildyti. Viena iš tų advokatų, Regina Narušienė, neseniai išrinkta JAV LB Krašto valdybos pirmininke, atsakė į "Laisvosios Europos" radijo klausimus.

Jūs gimėte dar Kaune ir į Ameriką atvykote 13 metų amžiaus su tėvais. Kas palaike Jūsų lietuviškumą ir nuvedė į Bendruomenės darbą?

Tėvai, draugai, mūsų spauda ir kultūra - visi skatino tėvynės meilę. Esu giliai įsitikinusi, kad Lietuvai reikia stiprios ir veiklios išėivijos. Iki nepriklausomybės atkūrimo reikėjo išlaikyti Lietuvą bent išėivijoje. Po to reikėjo padėti Lietuvai atsikovoti valstybės pripažinimą, o dabar reikiamai pagelbėti tapti demokratiška šalim. Mūsų pareiga saugoti Lietuvą niekad nesibaigs.

Kaip Jūsų profesinė patirtis padeda Jums Bendruomenės darbe?

Įsigijau ne tik teisės mokslų daktarės laipsnį, studijavau ir politinius mokslus. Jau 25 metai, kai aktyviai dalyvauju JAV politiniame procese, esu organizavusi rinkimų kampanijas. Todėl žinau, kaip išnaudoti politinę sistemą, kad mūsų veikla Amerikoje būtų efektyvi.

O kokie dabar JAV Lietuvių Bendruomenės pagrindiniai uždaviniai?

Pirmiausia, padidinti ir sustiprinti tą Bendruomenę, įtraukti jaunąją kartą. Taip pat padėti Lietuvai tapti NATO nare, paskatinti Ameriką veiksmingiau teikti paramą Lietuvai, kad ji taptų demokratiška laisvos rinkos šalimi.

Amerikoje gausėjantys imigrantus iš Lietuvos tikimės įtraukti į Bendruomenės tarpą per jos

Regina Narušienė

Pauliaus Mickaus nuotrauka

veiklą: kviečiame juos į renginius, choras ir šokių grupes. Jų vaikai jau lanko Bendruomenės mokyklas. Ketiame sudaryti bendrą komisiją. Joje dalyvautų ir naujieji imigrantai, kurie teiktų Bendruomenei patarimų ir pasiūlymų.

Tęsiamos ir pastangos į Lietuvą Bendruomenę atvesti jau lietuviškai nebekeičiantis ankstesniųjų imigrantų kartų palikuo. Bendruomenė vartoja lietuvių ir anglų kalbas, protokolai rašomi abiem kalbom. Bendruomenė stengsis atrasti tų ankstesniųjų imigrantų atžalas ir jas patraukti.

Amerikos lietuvių vidurinė ir jaunąją kartą stipriai veikia asimiliacija. Kaip Bendruomenė bando jai atsispirti?

Asimiliacijos sustabdyti neįmanoma. Tačiau lygiagrečiai stiprėja ir priešinga mintis, kad lietuvių kultūra esanti nemari. Ji skatina jaunimo dėmesį, norą tą kultūrą pažinti. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, bendravimas

su ja tapo natūralus. Tai irgi padės patraukti išėivijos jaunimą. Pusė naujosios Bendruomenės Krašto valdybos narių yra vidurinės ir jaunosios kartos atstovai. Tai gali paskatinti abiejų kartų žmones jungtis Bendruomenėn ir per ją reikštis. Jaunimas jau veikia sporto, tautinių šokių ir panašiose grupėse. Jiems reikia pateikti prasmingų projektų, kvieisti juos į atsakingas pareigas.

JAV Lietuvos Bendruomenės politiniai ėjimai Washingtono ne visada sutampa su dabartinės Lietuvos valdžios pozicijomis. Amerikos lietuvių spaudoje pasigirsta ir tokių balsų, kad Bendruomenė turėtų išvesti savo pajėgas iš šios arenos ir visai nekritikuoti tos valdžios, kuri viena turėtų atstovauti Lietuvos interesus JAV sostinėje. Ką Jūs apie tai galvojate?

Konstruktivi kritika Lietuvai labai reikalinga ir naudinga. Gerus darbus reikia pagirti, bet problemas turime išskirti. Turime protestuoti prieš visus veiksmus kenkiančius demokratijai. Norime demokratiškos Lietuvos, todėl turime padėti jai vystytis. Be to, Lietuvos ambasada Washingtono amerikiečiams yra "svetimos šalies atstovė" ir negali paveikti JAV vidaus ar užsienio politikos. Tikėtai Amerikos piliečiai rinkėjai gali paveikti JAV poziciją ir nuostatas. Pavyzdžiui, Bendruomenės pastangos nemažai prisidėjo prie to, kad šių metų vasario 16 Lietuvos naudai buvo pakeista JAV Kongreso rezoliucija dėl naujų narių priėmimo ir NATO. Šiuo metu Bendruomenė peržiūri Amerikos paramą Lietuvai ir netrukus pateiks savo rekomendacijas JAV valdžiai ir Kongresui.

"Laisvosios Europos" radijas

Danutė Bindokienė, "Draugo" vyr. redaktorė, balandžio 22 d. atvykusi į Los Angeles dalyvauti "Draugo" fondo renginyje, susitiko ir tarėsi su dienraščio skaitytojais; iš dešinės - Alė Rūta, Danutė Bindokienė, Dalilė Polikaitienė, Elena Kojehenė ir Aldona Brazdžionienė. Edmundo Arbo nuotrauka

Tautos Fondo kontrolės komisijos aktas

Tautos Fondo Kontrolės komisija, susidedanti iš Petro Ažuolo, Liudo Tamošaičio ir Laimos Lileikienės, Tautos Fondo įstaigoje, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY, 1995 balandžio 20 ir 27 d. patikrino Tautos Fondo vedamas sąskaitų knygas, bei pateisinamus dokumentus nuo 1994 m. sausio 1 d. iki 1994 m. gruodžio 31 d.

Kontrolės komisija rado sąskaitų knygas vedamas kruopščiai, prisilaikant priimtų sąskaitų tvos reikalavimų. Vida Penikienė perėmė knygų vedimo pareigas 1994 metais, šalia kitų pareigų ir atliko naujas pareigas labai atidžiai. Mūsų patikrinimas rado, kad metinė apyskaita ir išvesti balansai yra tikslūs.

Pastabos:

1. Šiais metais buvo pakviestas Certified Public Accountant, Jerome S. Raifman, kuris patikrino knygas, paruošė raportą ir paruošė reikalingą metinę atskaitomybę su Internal Revenue Service New York, Florida ir Kalifornija. Jo įstaiga patikrino balansus visuose bankuose ir sąskaitose su Prudential Securities, T. Rowe Price ir Fidelity Investments.

2. Kontrolės komisija pastebi, kad TALKA / Hamilton / Credit Union laikomi pinigai yra parodyti US \$ pagal gautąjį kursą, kada originaliai tie pinigai buvo įnešti. Kanados doleris yra gerokai nukritęs nuo 1992 metų (\$0.83) iki 1994 metų (\$0.73).

3. 1994 m. gruodžio 31 d. buvo investuota \$50,000 Lithuanian Joint Stock Innovation Banke, Lietuvoje. Nors investavimas yra US \$, jis neša daug didesnę riziką kaip pinigai investuoti Amerikos bankuose.

4. 1994 metais nebuvo paruoštas Tautos Fondo metinis biudžetas aukų paskirstymui ir išdalinimui. Tačiau yra paruošta 1995 metų sąmata.

Tautos Fondo Tarybos pirmininko Juozo Giedraičio pranešimas

(atkelta iš 3 psl.)

Aleksandrui Vakseliui - dabar jis yra Tarybos vicepirmininkas. Naujasis Valdybos pirmininkas Jonas Vilgalys, ilgametis Tarybos narys, jau įsitraukė ir į Valdybos darbus. Valdybos darbų krūvis nemažėja, nors, palyginti, aukų iš pavienių asmenų mažėja, nes tai normalu, kai dabar daugybė visokių komitetų ir galima betarpiškai remti projektus Lietuvoje.

Baigdamas noriu padėkoti visiems Tarybos, Valdybos ir Komisijų nariams už didelį pasišventimą Tautos Fondui, o per jį ir Lietuvai, viską atliekant be jokio atlyginimo, atvykstant net savo priemonėmis.

O labiausiai dėkoju visiems Tautos Fondo buvusiems, bet jau mirusiems, dabar esantiems ir būsimiesiems aukotojams. Pramatau, kad ateinančių metų susirinkime galėsime pranešti perženge 3 milijonų turta, nes tikiu, kad ateis dar stambių sumų Unitrust, testamentais ir atskirų aukotojų sumų. Puiki proga daug kam pasinaudoti pakeistų įstatų lengvata, kad aukoję nemažiau \$3,000 gali nurodyti pageidaujamą tikslą aukai panaudoti. (Ist. 3, 9).

-- Lietuvos kunigų metinės rekolekcijos įvyks birželio 5 - 9 dienomis Marijos Nekalto Pradedimo vienuolyne, Putnam, CT. Rekolekcijoms vadovaus Tėv. dr. Stasys Zaruskas (Azaro), dominikonas, dėstas moralinę teologiją Providence, RI, kolegijoje. Jis prieš keletą metų baigė Harvard universitetą daktaro laipsniu. Po rekolekcijų Tėv. dr. Stasys Zaruskas vyks į Lietuvą padėti atkurti dominikonų ordiną.

-- Dr. fil. Arvydą Klore, elektros inžinieriu, kuris yra labai pasižymėjęs erdvų tyrinėjime Californijos Technologijos Institute ir Jet Propulsion laboratorijos darbuose, nariu pakvietė Lietuvos Mokslo Akademią Vilniuje.

-- Toronto, Ont., Priskėlimo parapijos, kuriai vadovauja lietuvių pranciškonai, metinis susirinkimas įvyko balandžio 30 d. Sekcijų vadovai pranešė apie praėjusius veiklos metus. Vietoje atsistatydinusių parapijos tarybos narių išrinkti septyni nauji: A. Ambrozaitienė, D. Danaitytė, L. Ehlers, V. Juzukonytė, J. Neimaniene, I. Paškauskienė ir S. Kimsa - Rowntree.

-- Filisterių Skautų Sąjungos skyriai (pirmininkai, ryšinininkai, atstovai ar pavieniai nariai) prašomi iki gegužės 31 d. atsiųsti naujai F.S.S. Centro valdybai narių sąrašus su pilnais adresais ir telefono numeriais. Sąrašus siųsti centro valdybos pirmininkei s. fil. Vilijai Kerelytei, 7271 S. Harlem, Bridgeview, IL 60455. Telef. 708 594 - 0400.

-- Detroit, MI, Šv. Petro lietuvių parapija, kurios apylinkėje gausiai gyveno ankstesnės kartos lietuviai, ypač "Fordo" automobilių kompanijos darbininkai, parapiečiams labai sumažėjus, uždaroama. Paskutinės uždarymo mišios bus aukojamos gegužės 21 d., sekmadienį, 9 val. ryto. Klebonas kun. Kazimieras Butkus išėina į pensiją, sulaukęs 75 m. amžiaus.

-- Lietuvių fotografų paroda "Pastovumas ir permainos" atidaroma gegužės 19 d. Chicagos Jaunimo Centre Čiurlionio galerijoje.

-- Lietuvių Operos solistų ir choro koncertas įvyks gegužės 21 d. Chicagos Jaunimo Centre.

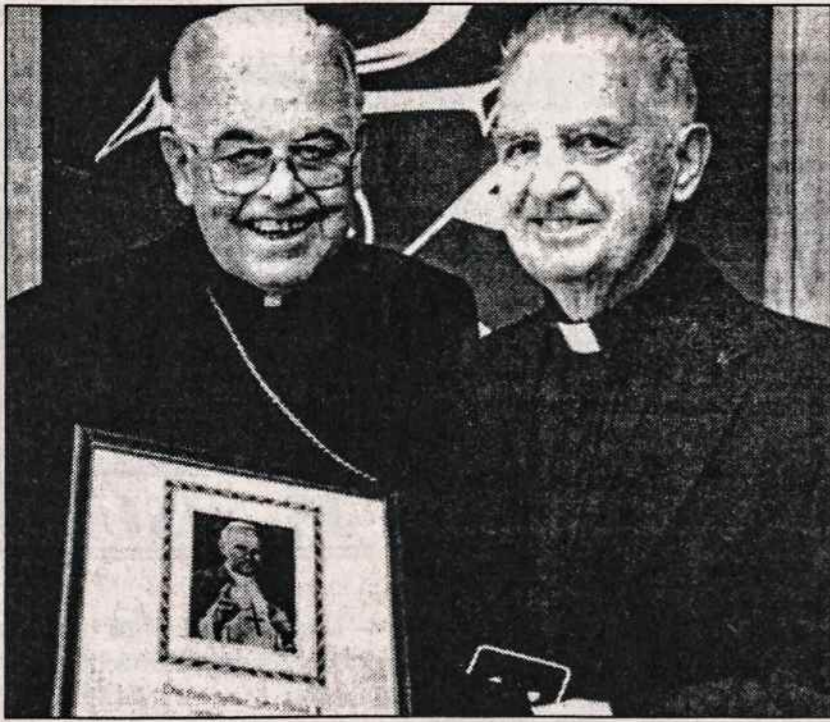
-- Chicagos ateitininkų Šeimos šventė įvyks gegužės 21 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

-- Argentinoje, Avellanedoje, La Platos katedroje kovo 25 d. buvo įšventintas naujas lietuvių kunigas Nestoras Šestakauskas. Iškilimėse dalyvavo kun. J. Margis, kun. A. Steigvilas ir grupė lietuvių parapiečių. Naujasis kunigas paskirtas vikaru į Santa Rosa de Lima parapiją La Platoje.

-- Lietuvos Fondo narių metiniame suvažiavime Stasys Baras, Lietuvos Fondo valdybos pirmininkas, pranešė, kad šiuo metu LF pagrindinis kapitalas yra \$7,366,685 (įskaitant ir \$1,150,212, skirtų Lietuvai). Paskutiniiais metais įstojo 106 nauji nariai. LF turi 15 įgaliotinių įvairiose vietovėse.

-- Tragiškojo birželio - Sovietų Sąjungos vykdyto lietuvių trėmimų prisiminimas įvyks birželio 11 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL. Rengia LB Lemonto apylinkė.

Kun. Vincentas Powers - Pažareckas (dešinėje), švenčias kunigystės 50 metų sukaktį, priima Popiežiaus palaiminimą iš vyskupo McGann, kai jis balandžio 15 d. aplankė sukaktuvininką.

Kun. V. Powers - Pažareckas - sukaktuvininkas

Kun. Vincentas Powers - Pažareckas su savo kurso draugais buvo įšventintas kunigu 1945 m. balandžio 3 d.

Sukaktuvininkas po šventimų trejetą metų vikaravo Good Shepherd parapijoje Brooklyne. Po to kaip klebono pavaduotojas dirbo įvairiose Nassau ir Suffolk parapijose: Our Lady of Loretto, Hempstead 1948 - 58; St. Lawrence the Martyr, Sayville 1958 - 61; Our Lady of Ostrabrama, Cutchogue 1961 - 66; St. Joseph's Ronkonkoma 1966 - 70; Maria Regina, Seaford 1970 - 86.

Padėkos mišios buvo aukojamos balandžio 23 d. Maria Regina parapijos bažnyčioje, Seaford. Kai kun. Powers minėjo kunigystės 50 metų sukaktį, tuo pačiu metu buvo minima ir parapijos 40 metų sukaktis.

Vyskupas McGann Didįjį Šeštadienį (balandžio 15 d.) aplankė St. Joseph senelių namus, Huntington, NY, kur dabar kun. Powers - Pažareckas gyvena.

Investicinių čekių likimas

(AGEP) Lietuvos Seimas gegužės 9 d. svarstė investicinių čekių likimą. Kaip žinia, privatizavimas už investicinius čekius baigiasi birželio 30 dieną. Nepanaudotų investicinių čekių yra maždaug už 1 milijardą litų. Ekonomikos ministras pateikė Seimui projektą, kuriame siūloma už nepanaudotus investicinius čekius leisti pirkti žemės ir butus. Šį pasiūlymą kritikavo opozicija ir keli LDDP atstovai. Pasak buvusio ekonomikos ministro Juliaus Veselkos, priėmus siūlomus pataisus, už dabar be-

Pasveikęs kvailys
-- Komisijai, atvažiuosiai

verčius investicinius čekius "ponai galės nusipirkti po 1000 ha žemės, o kompensuoti už tą žemę turės mokesčių mokėtojai". Siūlomas projektas balsavimu Seime buvo atmestas, tačiau LDDP frakcijai pareikalavus, balsavimo teisėtumą dar svarstys Seimo Etikos ir procedūrų komisija.

Lietuva gaus \$30 milijonų paskolą

Tarptautinio Valiutos fondo pastovus atstovas Lietuvoje Peter Cornelius pasakė, kad Lietuva įvykdė 1995 metų pirmojo ketvirčio įsipareigojimus, ir kai liepos viduryje TVF susirinks pasitarimui, jis leisias Lietuvai išskirti \$30 milijonų paskolą. Lietuva jau yra gavusi \$29 milijonus iš TVF. Pagal Cornelius, Lietuvos biudžeto deficitas pirmąjį ketvirtį buvo 10 milijonų litų. *pagal Reuter*

Teroro aktas prieš civilinę aviaciją

Vilniuje, ne aerouosto ribose, veikia du oro navigacijos radijo švyturiai: vienas - Salininkuose, miške, netoli gyventojų sodų, kitas - Belmonto miško parke, Olandų - Peteliškių gatvių rajone. Balandžio 20 d. vėlu vakarą eteryje staiga nutilo pastarojo radijo švyturio siūstuvai, veikęs 385 kilohercų dažniu ilgųjų bangų ruože (šaukinys "AVN").

Atskubėję aviacijos inžinieriai pamatė, kad aplink objektą, dirbantį distancinio valdymo režimu (be personalo), išdraskytas vielinis aptvaras, o ant žemės guli vienas iš dviejų stiebų. Sukapotos antenos likučiai drakėsi tarp medžių ir krūmų. Spėjama, kad diversantai sugebėjo

atsukti antenos atatampas sraigta. Lynui atsipalaidavus, metalinis stiebas griuvo. Laimė, jis nekludė techninio pastato, ant kurio stogo tebeveikia kitų - ultratrumpųjų bangų - radijo švyturių antenos.

Ivykį tiria Vilniaus miesto 3-asis policijos komisariatas. Dėl nedarbančių įrenginių tebėra iš dalies sutrikusi į Vilnių besileidžiančių arba virš miesto praskrendančių lėktuvų orientavimo sistema, beje, tik visai neseniai pertvarkyta pagal pasaulinius (ICAO) standartus. radijo švyturio patalpos neišplėtos, antenos viela (teturinti plona, todėl nevertinga vario gyslele) nepagrobta. Vadinasi, nusikaltimą padarė ne vagys. O kas? Ar tik sutapimas yra faktas, kad Rusijos kariniams orlaiviams laikinai neleidžiama skraidyti virš Lietuvos?

Rimantas Pleikys
"Radiocentro" vyr. redaktorius

tikrinti beprotnamio, vyriausiasis gydytojas pasigyrė sukūręs bepročių chorą. Komisijos nariai pasiprašė, kad choras ką nors padainuotų.

-- "Laisvųjų respublikų sąjunga amžiams didžiosios Rusijos tvirtai suburta"... - užtraukė choras.

Visi dainuoja, o vienas choristas tyli. Paklausė vyriausiojo gydytojo:

-- Sakykite, kodėl tas vyrukas nedainuoja?

-- Jis jau pasveiko, - atsakė gydytojas.

Sporte

Gydytojas sako, kad aš apsigimęs slidininku.

-- ?

-- Nuostabiai greitai suauga kaulai.

Prieš vedybas

Jauna panelė klausia:

-- Ponas daktare, ką man daryti, kad neskaudėtų galvos?

-- Ištekėkite, tada galvą skaudės jūsų vyrui.

Šeimoje

-- Kaip įdomu, - skaitydama

laikraštį, žmona sako vyrui, - kažkoks banditas naktį užpuolė praeivi, iššovė, ir kulka pataikė jam į švarko sąga. Tokiu būdu žmogus liko gyvas...

-- Jam pasisekė, - atsakė vyras.

Jeigu jo žmona būtų buvusi tu, jis jau būtų aname pasaulyje...

Apie mikčius

Atėjo pas daktarą mikčius ir skundžiasi kalbos defektu.

-- Ar tu visada taip mikčioji? - paklausė gydytojas.

-- N-n-n-e. T-t-t-i-k-k-ai k-k-k-al-b-b-bu.

-- Tai nekalbėk ir nemikčioji.

Tarp vedusių

-- Brangusis, sakyk, ar bent kartą gailėjaisi, jog mane vedei?

-- Nė karto. Tačiau niekas manimi netiki.

Skausmų atveju

Ateina pas gydytoją vyras ir skundžiasi:

-- Daktare, man skauda dešinę ranką, kai ką nors keliu.

-- Tai kam kilnoji, jeigu skauda?

SKELBIMŲ TAISYKLĖS "DARBININKE"

Skelbimų, užuojautų ir apmokamų žinių reikalais, norint paskelbti, skelbimus sustabdyti, arba norint sužinoti kainas ir kt., prašoma skambinti DARBININKO administracijai nuo pirmadienio iki penktadienio tel.: 718 827-1351, 9 v. r. - 4:30 v. v.

DARBININKAS pasilieka teisę atsisakyti spausdinti skelbimus, kurie, mūsų nuomone, netarnauja bendram skaitytojų labui. Taip pat nebus dedami skelbimai, kurie turės pornografinį pobūdį, arba tikslą suklaidinti, arba einantys prieš skaitytojų interesus.

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

MAY PICK-UP SCHEDULE

05/18 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
05/19 FRID	KEARNY, NJ	11-12noon
	PATERSON, NJ	1-2 PM
05/23 TUES	PUTNAM, CT	11-12noon
05/25 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM
05/27 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
05/30 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12noon
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	4-5 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$630 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$675 r.t.
One way to Vilnius \$370

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Visus metus geriausias draugas - "Darbininkas" - lankys jus kas savaitę!
Prenumerata vieniems metams tik \$30!

PAPIGINTOS KAINOS Į VILNIŲ ŠĮ PAVASARĮ ir VASARĄ

	Gegužė	Birž.-rugpj.
Iš New York arba iš Bostono nuo Chicago arba Florida	\$742.00	\$886.00
Los Angeles, San Francisco, Seattle	\$798.00	\$942.00
	\$918.00	\$1,062.00

Pensininkams - papigintos kainos dažniais atvejais. Kainose neįskaityti mokesčiai.

Mes siūlome papigintus skrydžius į Vakarų Europą, Australiją, Pietų Ameriką, taip pat keliones laivu ir skrydžius į Karibų salas.

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave
Leonina, NJ 07605

(201) 944-1273

(800) 955-7370

(201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- Siuntinių Agentūra VILTIS pristato siuntinius žmonėms asmeniškai į namus per vieną mėnesį.
- Minimalus mokeskis už persiuntimą yra \$25.
- Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų. Gavome naujus sarašus su virš 3.000 šeimų.

Siuntinius priimame nuo antradienio iki šeštadienio VILTIES įstaigoje: 368 West Broadway, Lietuvių Klubo I aukšte.

Gegužės mėnesį siuntinius priimsime:

	gegužės 17 d.	1 - 2.30 val. p.p.
PUTNAM, CT	gegužės 17 d.	4 - 6 val. p.p.
PROVIDENCE, RI	gegužės 20 d.	12 - 4 val. p.p.
BROOKLYN, NY	gegužės 23 d.	6 - 7 val. p.p.
NORWOOD, MA		

Apie siuntinių priėmimą Bridgeport, CT, Pensilvanijoje ir kitose vietovėse prašome teirautis tel. (617) 269-4455.

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
So. Boston, MA 02127
(617) 269 - 4455

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti Darbininko administracijai 9 val. r. - 4 val. p. p. tel. 718 827-1351 arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Jokūbą Stuką prisimenant

Sunku patikėti, kad balandžio 29 d. sukako metai kaip mirė dr. Jokūbas Stukas. Kai tik pagalvoju apie šį asmenį, prisimenu A. B. Hageman maldelės žodžius: "Per šį gyvenimą aš praeisiu tik vieną kartą. Todėl jei man bus proga padaryti ką nors gero ar kokią pagalbą kitiems suteikti, Viešpatie, leisk man tai padaryti dabar, neleisk atidėti, ar užmiršti, nes aš per šį kelią daugiau niekad neisiu".

Su Jokūbu "susipažinau" gana senokai. Tiksliau sakant, "susipažinau su jo balsu". Kada 1949 m. su daugeliu tautiečių atvykom į Ameriką, gyvenimas buvo sunkus. Mama dirbo ir aš su seserim Laima, po mokyklos, užsidirbdavome kelis centus.

Pagaliau sutaupėme šiek tiek dolerių ir nusipirkome prabangos daiktą - radijo aparatą. Ir kaip mums buvo malonu šiame krašte su svetimais papročiais ir kalba išgirsti per radiją lietuvišką kalbą. Lyg stebuklas! Taip buvome išsiilgę lietuviško žodžio... Po to nekantariai laukdavom Jokūbo radijo laidos.

Kai Loretta Stukienė manęs paprašė parašyti kelis žodžius Jokūbo mirties metinių proga, mielai sutikau, nes aš karts nuo karto aprašydavau šios gabios poros įvairią veiklą. Mus rišo bendradarbiavimas Lietuvos Vyčių organizacijoje. Jie buvo mano globėjai - padėdavo, patardavo.

Rašant apie Jokūbą, prisimenu mano asmeniškų ryšius su juo. Jam nebuvo nei "ju" ir nei "mūsų". Jis ieškojo to, kas mus visus riša. Mes visi esame Lietuvos vaikai. Mėgdavo sakyti: "Be kalbos - nebūs Lietuvos!".

Bet gana mano atsiminimų. Norėčiau pagarbą mielam bičiuliui išreikšti ne savo, bet Loretos žodžiais. Štai kelios ištraukos iš

laiško, rašyto giminėms ir draugams po Jokūbo mirties:

"Nuo vasario (1994 m.) vaistai atėmė Jokūbo balsą. Nors jis kas savaitę paruošdavo radijo programą, man su kitais padėjėjais, teko pranešinėti. Paskutinę programą paskyrėm jo pagerbimui. Perskaitėm jo biografiją, jo "credo" ir baigėm su "Ave Maria" ir Lietuvos himnu. Artimiausią penktadienį jis mirė. Mes esame dėkingi, kad nereikėjo per jo programą pranešti apie mirtį. Mirė penktadienio rytą, balandžio 29 d."

"... Jokūbas buvo nepaprastai geras ligonis - kantrus, nepiktas, dėkingas už visą pagalbą, tikintis į Dievą, kupinas meilės. Gydytojai ir gailestingos seselės jį mylėjo ir labai stengėsi jam padėti, bet viskas vyksta pagal Dievo planą. Mums visiems, o ypač man nepaprastai sunku priimti jo mirtį... Visur jo dalykai, drabužiai, tik jo trūksta..."

"Jokūbo šviesiam atminimui įsteigiau fondą padėti Lietuvos mokslieviams. Daug jo giminių ir draugų jau paaukojo. Tikimės, kad ir daugiau kas paaukos..."

"...Po truputį pradėdau apsiprasti ir priimti Dievo valią, nors yra labai liūdna ypatingai vakarais. Bet jo brolių šeimos ir kiti mūsų artimieji man daug padėjo. Ir be to turiu mažą šuniuką "Dido", kuris yra geras draugas. Gerai turėti gyvą daiktą namuose..."

"...Gal per daug parašiau detalių. Tad atsiprašau. Bet man buvo kažkaip geriau ant širdies viską išsispasakoti..."

Jokūbas kaip kilni ir drąsi asmenybė, kuri daug ką palietė ir įtaigojo, pasiliks mūsų mintyse ir širdyse dar ilgus metus, kaip ilgai, dešimtmečiais, mes girdėdavome laukiamą Jo balsą.

Dalia Bulvičiūtė

Buvę Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkai: Pranas Petrauskas, Loretta Stukienė, dr. Jokūbas Stukas. Priekyje korespondentė ir šio straipsnio autorė Dalia Bulvičiūtė.

Lietuvoje ir apie LIETUVĄ

LIETUVOJE

-- (AGEP) Už pasiūlymą tarnybine padėtimi iš Tėvynės sąjungos narių pašalintas Vytautas Žemgulis. Vilniaus savivaldybės sekretoriato vyriausiasis inspektorius Vytautas Žemgulis už 319 litų (80 USD) 1995 metais išgi-

jo 2 kambarių butą remontuoti name name Jono Basanavičiaus gatvėje Vilniaus centre. Besibai gant senosios Vilniaus tarybos kadencijai, Vilniaus Senamiestyje buvo "dalijamos" patalpos už kelis šimtus ar tūkstančius litų. Naujai išrinktas Vilniaus meras Tėvynės sąjungos narys Alis Vydušas, pradėjęs dirbti, pirmiausia ėmėsi tirti, ar teisėtai buvo išsigytos patalpos senamiestyje. Nustatyta, kad buvusio mero Vytauto Jasulaičio potvarkiais buvo neteisėti. Tėvynės sąjungos narė Nijolė Oželytė - Vaitiekūnienė prieš metus pagal konkursą buvo gavusi butui statyti vietą. Tačiau sužinojusi, kad potvarkiais buvo neteisėti, patalpų atsisakė, todėl Tėvynės sąjungos valdyba jai pareiškė tik papėikimą. Pasak Tėvynės sąjungos spaudos atstovės, ir toliau bus aiškinamasi, ar Tėvynės sąjungos nariai nėra pirkę butų ar patalpų Senamiestyje pagal mero Vytauto Jasulaičio potvarkius.

-- **Bendra Lietuvos, Suomijos, Švedijos ir Danijos įmonė "Baltijos konsultacinė grupė"** sudarė visų Lietuvoje buvusių Sovietų Sąjungos karinių teritorijų sąvadą ir užregistravo visus aplinkos pažeidimus. Lietuvoje buvo 275 karinės bazės, kurių bendras plotas - 67762 ha. Didžiausi aplinkos pažeidimai užregistruoti keliose teritorijose. Ta pati įmonė apskaičiavo užterštos aplinkos išvalymo ir teritorijų atstatymo

išlaidas. Iš tokių teritorijų išvalyti naftos produktus, organines ir chemines medžiagas, sprogmenis bei sąvartynus reikia apie 720 mln. USD. Miškui atsodinti, išmontuoti ir pašalinti griuvėsiams - dar apie 368 mln. USD. Vien buvusio Zoknių karinio aerouosto išvalymui reikia daugiau kaip 218 mln. USD. Taigi, įmonės, tyrusios buvusias karines teritorijas, išankstiniais duomenimis, Sovietų Sąjungos - Rusijos Federacijos karinės veiklos Lietuvos teritorijoje padaryta žala siekia 1 milijardą 728 milijonus JAV dolerių.

-- **Tėvynės sąjunga** mano, kad valdančioji partija ir Vyriausybė ketina labai ilgai išlaikyti susikompromitavusios nomenklatūros viešpatavimą. Pagal Valstybės valdininkų įstatymą visi valdininkai skirstomi į "A" ir "B" kategorijas. Prieš dvi savaites Seimui buvo pateiktas nutarimo projektas, kokios pareigybės turėtų priklausyti pirmajai kategorijai. Pasak Tėvynės sąjungos nario, šiai kategorijai turėtų priklausyti valdininkai, dirbantys politinės valdžios struktūrose. Šie valdininkai turėtų atsistatydinti, valdančiosioms partijoms pralaimėjus rinkimus. Pateiktame pareigybių sąraše yra Seimo kontrolieriai, Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai, Prezidento patarėjai ir referantai, kurių negalima priskirti prie politizuotų pareigybių. Tačiau sąraše nėra Prezidento konsultantų, Vyriausybės patarėjų, Vyriausybės sekretoriaus, apskričių valdytojų, ministerijų sekretorių. Pasak Tėvynės sąjungos nario, tai reiškia, kad šioms valdininkams negresia atsistatydinimas ar atleidimas kartu su savo postą palikiančiais ministrais. Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos žiniomis, šiuo metu Lietuvoje yra apie 20 tūkst. valdininkų. "A" kategorijai, pasak Tėvynės sąjungos nario, priskiriama apie 150 - 200.

-- **Pasak viešbučių savininkų**, dėl blogos viešbučių ir turizmo infrastruktūros nuo 1993 metų turistų į Lietuvą atvyksta 3.5 karto mažiau nei anksčiau. Dėl padidėjusių išlaidų ir mokesčių valstybei viešbučių kainos tapo pasaulinėms, o kambarių kokybė ir aptarnavimas dar nepasauliniai. Nuo 1989 metų iki 1993 metų kambarių viešbučiuose daugėjo, po to pradėjo mažėti. Užimtumas viešbučiuose nuo 81 % 1989 metais sumažėjo iki 25 % 1994 metais. Vietų skaičius viešbučiuose nuo beveik 12 tūkst. 1991 metais sumažėjo iki 9.5 tūkst. 1994 metais. Viešbučių asociacijos prezidentas pripažįsta, kad ne visuose viešbučiuose užtikrinamas svečių saugumas, labai prastai ir ilgai aptarnaujama, kertant Lietuvos sieną. Manoma, kad dėl tinkamos pasienyje prarandama apie 60 % turistų. Viešbučių asociacijos prezidentas stebisi, kad

Juliaus Kumpiko mirties dešimties metų sukakčiai

Lietuvių pranciškonų koplyčioje gegužės 7 d. buvo atlaikytos gedulingos mišios Juliaus Kumpiko mirties dešimties metų sukakčiai paminėti. Mišias aukojo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM.

Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis mišiių metu pagrojo "Ave Maria" ir Bacho kūrinį parinktas dalis. Akompanavo William Smiddy. Dalyvavo artimiausi draugai. Dr. Giedrė Kumpikaitė, užprašiusi mišias, jų dalyvius pakvietė pabendravimui ir vaišėms į velionio žmonos Izabelės ir savo namus. Buvo prisiminti nepriklausomos Lietuvos laikai, kada labai jaunas Julius Kumpikas - Kumpikevičius, gavęs darbą Lietuvos Pasiuntinybėje Čekoslovakijoje, išmoko skraidyti, ir, išgijęs nuosavą lėktuvą, parskrido tais laikais istorinėje kelionėje į Lietuvą. Taip išsipildė

jo svajonė.

1935 m. grįžo į Lietuvą, uoliai pradėjo organizuoti Lietuvos Šaulių aviaciją. Julius Kumpikas susilaukė labai daug pritarimo iš pulkininko Saladžiaus ir kitų Šaulių Sąjungos vadovų. 1936 m. buvo įsteigtas Lietuvos Šaulių Aviacijos Būrys Kaune, o 1940 m. vasario 10 d. Julius Kumpikas buvo išrinktas Vilniaus Šaulių Aviacijos Būrio vadu.

Lietuvos, o taip pat Amerikos lietuvių pritarimas steigiamai Šaulių Aviacijai buvo labai didelis. Buvo įsigyti trys lėktuvai ir tuo būdu sudaryta proga mažam Lietuvos jaunuolių būriui išmokyti skraidyti. Julius Kumpiko pasiūlymas šiam kilniam tikslui galėtų būti paskatinimas dabartiniam Lietuvos jaunimui uoliai dirbti Tėvynės labui ir jos žmonių gerovei.

J. Kumpiko mirties 10 metų sukakties proga dukra užprašė mišias pranciškonų koplyčioje. Po mišiių prie Kultūros Židinio stovi iš k.: Vilhelmas Čepinskis, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, dr. Giedrė Kumpikaitė, William Smiddy.

Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis ir pianistas William Smiddy groja gegužės 7 d. pranciškonų koplyčioje Brooklyne, kai ten buvo prisimintos a. a. J. Kumpiko mirties dešimtosios metinės.

Lietuva šelpiama ne viena iniciatyva

Lietuvos Vyčių organizacijos padalinys "Pagalba Lietuvai" veikia nuo 1990 metų ir iki šių metų gegužės mėn. pasiuntė į Lietuvą 20 talpintuvų, kuriuose buvo vaistų ir kitokių reikmenų \$12,750,850 vertės.

Š. m. gegužės mėn. jau išsiųsti dar trys talpintuvai. 21-as talpintuvus buvo išsiųstas gegužės 5 d. iš Dialysis, iš Cedar Knolls, NJ, ir paskirtas dr. Broniui Dainiui, Vilniaus Universiteto ligoninėje. 22-as talpintuvus išsiųstas gegužės 8 d. iš Catholic Medical Mission, New Yorke. Ši organizacija paaukojo talpintuvą, pilną įvairiausių vaistų. Šio talpintuvo vertė viršija vieną milijoną dolerių. Šis talpintuvus pasiūstas dr. Emilijai Montvilienei, Vilkaviškio "Caritas". 23-as talpintuvus išsiųstas gegužės 10 d. iš World Medical Relief, Inc. organizacijos iš Detroito ir skiriamas dr. Emilijai Montvilienei, Vilkaviškio "Caritas". Ji vaistus ir medicinines priemones paskirstys įvairioms Lietuvos ligoninėms. Šių trijų talpintuvų bendra vertė siekia daugiau kaip pusantro milijono dolerių.

Padalinio pirmininkas Robertas Boris dėkoja visiems prisidėjusiems prie šio projekto.

Regina Juškaitė

Kultūros Židinio biblioteka veikia jau 20 metų

Apie bibliotekos sukaktį skaitykite 8 psl.

Kultūros Židinyje Antano Maceikos vardo biblioteką atidarant. Iš k.: A. Vakselis, prel. J. Balkūnas, A. Maceika, kun. Paulius Baltakis, OFM. Nuotrauka daryta 1975 m. spalio 21 d. Liudo Tamošaičio nuotrauka

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 71712.107@compuserve.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje: Organizuojasi naujųjų ateivių "Versmė", kurdama naują LB apylinkę, kuri priklausys prie New Yorko Lietuvių Bendruomenės apygardos. Steigiamasis susirinkimas šaukiamas gegužės 21 d., sekmadienį, 3 v. popiet Kultūros Židinyje. Bus išrinkta apylinkės valdyba, aptarta tolimesnė veikla.

Veteranų dienos paradas bus ne pirmadienį, bet sekmadienį, gegužės 28 d. Pradžia 1 v. Paradas prasidės prie Union Turnpike, dalyviai eis Metropolitan Ave. iki Woodhaven Blvd. Lietuviai renkasi prie savo vėliavos. Rengėjai prašo, kad kuo daugiau žmonių dalyvautų parade ir pageidauja, kad būtų apsirėngusių tautiniais drabužiais.

Alfonas Petrutis, gyvenęs W. Hyannisport, MA, "Darbininko" redakcijai atsiuntė nuotraukų pluoštą iš nepriklausomos Lietuvos laikų. Nuotraukos buvo surinktos dr. Edvardo Jansono, kuris mirė praeitais metais. Šeimos pageidavimu nuotraukos perduotos "Darbininko" redakcijai, kuri už nuotraukas, puikiai vaizduojančias prieškarinį nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, nuoširdžiai dėkoja. Alfonso Petrutis, siųsdamas nuotraukas, savo laiške priduria: "šiandien, balandžio 21 d., ir gavau tos dienos "Darbininką".

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovės atstovai, į New Yorką atvyks šeštadienį, gegužės 27-ą dieną. Tą dieną siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, nuo 12 iki 1 val. popiet. Jokių muitų nėra. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133. (Dėl siuntinių surinkimo gegužės mėnesį kitose vietovėse žiūrėkite skelbimą 6 psl.)

Aušros Vartų parapijos metiniai pavasario pietūs įvyks gegužės 21 d., sekmadienį, po 11 val. sumos. Šis metinis pobūvis sutelkia lėšų parapijai, o taip pat būna ir smagus pabendravimas. Veiks gausi loterija, bus atgaiva ir gardūs pietūs. Auka - \$25 suaugusiems, \$15 vaikams. Klebonas kun. E. Savickis maloniai kviečia visus dalyvauti. Pageidautina pranešti iki gegužės 14 d., skambinant (212) 255-2648 arba (914) 699-6726.

"Darbininko" JUBILIEJINIAI KONKURSAI

"Darbininko" laikraštis, švęsdamas savo 80 metų sukaktį, skelbia atvirus novelės ir straipsnio konkursus.

Novelės konkursas lyrine tema "Laiškas draugei, draugui iš Tėvynės ar užjūrių". Šiam konkursui įvedama lyrinė epistoliarinė (laiško) forma. Novelės ilgis - 15-20 mašinėlė (spausdintuvu) rašytų (dviguba interlinija) puslapių.

Straipsnio konkursas religine tema "Ko Rūpintojėlis laukia iš mūsų". To pageidavo premijos mecenatas prel. dr. Juozas Prunskis. Straipsnio ilgis 12-15 mašinėlė (spausdintuvu) rašytų (dviguba interlinija) puslapių.

Kiekvienam iš konkursų atskirai yra paskirtos sekančios premijos: I-a premija 300 dol. II-a premija 100 dol. Dvi trečios po 50 dol. Laikas iki konkurso pabaigos: spalio 1d. pašto antspaudo data ant gauto konkursui voko.

Kūriniai siunčiami konkursams įprasta tvarka, pasirašomi slapyvardžiu. Pridedamas uždaras vokas, pasirašytas slapyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė, vardas, adresas, telefonas ir autoriaus užrašas "Leidžiu savo kūrinį išspausdinti Darbininke". Vertinimo komisija kūrinų egzempliorių dalyviams negražina.

Siųsti šiuo adresu:

"Darbininko" novelės arba straipsnio konkursas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Frances Covalesky piano rečitalį birželio 10 d., 7:30 val. vak. St. Matthew the Apostle parapijos salėje, Randolph, NJ 07069, rengia Lithuanian / American Club of Northern New Jersey. Klubui vadovauja George Degutis ir Louis Šliažas. Daugiau informacijų apie koncertą gali suteikti Susan Covalesky, telef. 201 328 - 2850 arba Genevieve Pladis, telef. 201 377 - 0917.

Vargoninkas Virginijus Barkauskas vargonuos Amerikos Vargoninkų Gildijos Queens skyriaus narių metiniame koncerte, kuris įvyks sekmadienį, gegužės 21 d., 4 val. popiet. Koncertas įvyks: St. Mathew's Episcopal Church, 85-45 96th St., Woodhaven, NY. Koncerte dalyvaus ir kiti vargoninkai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovai Brooklyne, NY, siuntinius vėl priims gegužės 20 d. nuo 12 iki 4 val. popiet Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Dėl siuntinių paėmimo iš kitų vietovių žiūr. skelbimą 6 psl.

Baisiojo Birželio išvežimų minėjimas įvyks birželio 18 d., sekmadienį, Apreiškimo parapijoje. Ruošia JAV LB New Yorko apygarda. Programa bus paskelbta vėliau.

William A. Senkus, sulaukęs 83 m. amžiaus, balandžio 29 mirė savo namuose, Linden, NJ. Velionis buvo gimęs Elizabeth, NJ, ir ten praleido savo amžių. Paskutinius 19 metų jis gyveno Linden, NJ ir dirbo Singer bendrovėje 42 metus, kol 1976 m. išėjo į pensiją. W. A. Senkus priklausė prie Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos Elizabeth, N. J. Jis taip pat priklausė vyresniųjų piliečių klubui, prie Kolumbo Vyčių ir Lietuvos Vyčių organizacijų, o taip pat buvo Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos korespondentas - istorikas. Velionis uoliai rašydavo "Darbininkui" apie savo parapijos veiklą. Nuliūdime liko žmona Ann Barcas Senkus ir sūnus George A. Senkus.

Albinas Sakalas, pagerbdamas a. a. Juozo Sakalausko atminimą, Tautos Fondui paaukoko \$100. Tautos Fondas reiškia gilią užuojautą Albinui Sakalui, netekus brangaus tėvo ir dėkoja už auką.

Sofijos Čiurlionienės - Kymantaitės 2-jų veikslių vaidinimą "Pinigėliai" gegužės 7 d. Kultūros Židinio scenoje, Brooklyn, NY, suvaidino Hamiltono Lietuvių dramos grupė "Aukuras" ir Šiaulių dramos teatro aktoriai. Iš k.: Julijonos Raudonauskienės vaidmenyje Marija Kalvaitienė (H), Mamerto Raudonauskio v. Juozas Bindokas (Š), Petro Karaičio v. Eduardas Pauliukonis (Š), Marcelis Normantienės v. Elena Kudabienė (H), Motiejaus Sūrinškio v. Sigitas Jakubauskas (Š). Veikalą režisavo Elena Kudabienė iš Hamiltono ir Regina Steponavičiūtė iš Šiaulių. Vytauto Maželio nuotrauka

Kultūros Židinio biblioteka veikia jau 20 metų

Kultūros Židinio apatiniam aukšte į vienuolyno pusę yra Antano Maceikos vardo biblioteka. Jos viešas atidarymas ir dedikacija įvyko 1975 m. gegužės 4 d.

Kai buvo planuojamas Kultūros Židinis, visur planuose buvo atžymima ir biblioteka. Atsirado vienas labai uolus knygos mylėtojas, Woodhavene gyvenęs lietuvis - Antanas Maceika. Jis visą savo biblioteką padovanojo Kultūros Židiniui.

Kazimieras Visockis, profesionalas stalius iš Bronx, buvo pakviestas padaryti bibliotekos spintas. Biblioteka pradėjo veikti su 4,800 knygų, iš kurių 4,200 buvo paaukotos Antano Maceikos. LB New Yorko apygarda ir Kultūros Židinio administracinis komitetas, pagerbdami didelį

aukotoją ir darbuotoją, biblioteką pavadino Antano Maceikos vardu. Vėliau prie šios bibliotekos buvo prijungta ir Brooklyno lietuvių pranciškonų bibliotekos didesnė dalis.

Kai buvo renkamos aukos Kultūros Židinio statybai, Philadelphiai lietuviams didelę dalį aukų skyrė specialioms bibliotekos patalpoms įrengti. Prisimenant jų iniciatyvą, biblioteka buvo dedikuota Philadelphiai lietuviams pagerbti.

Po bibliotekos atidarymo Antanas Maceika joje dirbdavo net keletą dienų per savaitę. Visuomenės pasinaudojimui biblioteka buvo atidara kiekvieną sekmadienio popietę.

Po Antano Maceikos mirties (1981 m. gegužės 6 d.) bibliotekos administraciją perėmė Kul-

tūros Židinio tarybos narys Vladas Sidas. Biblioteka buvo vis tobulinama, didinama. Kultūros Židinio lėšomis buvo pastatytos papildomos lentynos ir išgyta daugiau knygų. Dabar joje yra apie 7000 knygų.

Per tą laikotarpį prie bibliotekos darbų prisidėjo eilė apylinkės lietuvių: V. Jasinskas, L. Špokas, B. Kumeta, A. Bagdžūnas, J. Šilėikis, A. Botyrius ir kiti.

Biblioteka buvo naudojama penktadienių vakarais anglų kalbos kursams, skiriamais neseniai iš Lietuvos atvykusiems.

Dabar biblioteka yra atidara kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį nuo 12 val. dienos iki 2 val. popiet ir visuomenė yra kviečiama aplankyti šią biblioteką ir skaityti lietuviškas knygas.

Knygos - geriausios dovanos

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Kas norite pagilinti savo virimo žinias, - rasite labai daug populiarių lietuviškų valgių gaminimo receptų. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. Kaina 15 dol. Persiuntimas - 1.50.

"Lithuania 700 Years", angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knygą redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis. 456 psl. Kaina 25 dol., įskaitant persiuntimą.

"Moteris su baltu chalatu". Dr. Konstancija Paprockaitė - Šimaitienė. 494 psl. didelio formato knyga kietais viršeliais. Čia telpa 35 medicinos daktarės pasakojimai apie išgyvenimus, dirbant ligoninėse. Kaina 20 dol.

Visos knygos gaunamos rašant:

Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Užsakant žodynus, pridėti po 1 dol. persiuntimui; užsakant "Moteris su baltu chalatu" - pridėti 2 dol.

SKELBIMAI

Siūlo darbą

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimos. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

Parduoda

KOMPIUTERIAI

Nauji, su metine garantija, tinkami Lietuvoje ir Amerikoje. Taisyimas. Aptarnavimas. Apmokymas. 486DX2-66, Monitorius, 4M, 420 HD. Tik \$1,050. Pristatymas į namus ar į ofisą. Galima skirtinga konfigūracija. Gintar Computer Co., Queens, NY. Tel.: (718) 326-2370. (sk.)

Išnuomoja

Woodhavene išnuomojamas "studio" butas - 350 dol. mėn. Netoli susisiekimo ir krautvių. Skambinti tel.: (718) 235-3961. (sk.)

Paslaugos

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame **AIR CARGO. TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

BUTAI PENSININKAMS, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekaloto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite proga, kreipkitės: Villa Maria, P.O. Box 155, Thompson, CT, 06277. (sk.)

Parduodamos knygos

Fighters for Freedom - Lithuanian Partisans Versus the U.S.S.R. - by Juozas Daurmantas. Tai svarbi anglų kalba knyga, nes autorius (tikra pavardė Juozas Lukša) pats buvo partizanų vadas, dalyvavęs įvairiuose žygiuose; aprašo 1944 - 1947 metų partizanų operacijas. Jis net prasimuša į Vakarus, pasiekia Vokietiją ir Prancūziją, atneša daug žinių. Čia pasirošia tolimiesiems partizaniniams karui. Vėl lėktuvu grįžta į Lietuvą ir ten išduotas neužilgo žūva. Lietuviškai šios knygos išleistas kelios laidos. Angliškai išleista ši antroji laida. 279 psl., minkštais viršeliais, vidutinio formato. Komentarai, datuoti nuo 1992 m. liepos 2 d. iki 1993 m. lapkričio 28 d., liečia įvairius politinius, teisinius ir ekonominius klausimus, tautiečių interesus užsienyje ir Lietuvoje. Knyga gaunama, atsiuntus "Darbininkui" 15 dol. auką. Visas pelnas skiriamas lietuviškų radijo programų rėmimui ir lietuviškos spaudos darbų išlaikymui. (sk.)

Povilo Žumbakio, "Darbininko" bendradarbio, radijo programų komentarai, papildyti ir suredaguoti, išleisti knyga "Balionai, bananai ir biurokratai". Tai 205 psl. su 207 išnašomis ir 11 psl. indekso knyga, minkštais viršeliais, vidutinio formato. Komentarai, datuoti nuo 1992 m. liepos 2 d. iki 1993 m. lapkričio 28 d., liečia įvairius politinius, teisinius ir ekonominius klausimus, tautiečių interesus užsienyje ir Lietuvoje. Knyga gaunama, atsiuntus "Darbininkui" 15 dol. auką. Visas pelnas skiriamas lietuviškų radijo programų rėmimui ir lietuviškos spaudos darbų išlaikymui. (sk.)

Ieško

KARIO redakcija Lietuvoje pasigenda 1951 metų Amerikoje leisto KARIO žurnalą 1 - 8 nr. Kas turite tą komplektą, malonėkite padovanoti KARIUI. Siųskite šiuo adresu: KARYS, 2001 Vilnius, Totorių 25/3, Lithuania. (sk.)

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mieli skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokėstį.

Dėkojame

Anne T. Baronas, Colonia, NJ, yra nuolatinė "Darbininko" rėmėja. Pereitą savaitę apmokėdama prenumeratą, atsiuntė 100 dol. čekį. Taip ji daro kasmet. Dosniai mūsų spaudos stiprintojai nuoširdžiai dėkojame.